

Živahnih delovanje HPS.

Zagreb, 20. aprila. (Izv.) V nedeljo sta dr. Janko Šimrak in dr. Bakšić v Kupčini na Kolpi imela veliko zborovanje Hrvatske pučke stranke. Na shod je prišla velika množica ljudi iz tega kraja in okolice. Zborovalci so ostro odsodili Radičeve politike, posebno pa nedelavnost svojega poslanca Tome Baburića. Zborovalci so naglašali da je Radič tega Baburića kandidiral samo zato, ker mu je iz Amerike prinesel 41.000 dolarjev, kar je tedaj znašalo nad 4 milijone dinarjev. Sedaj pa ta možnič ne dela, ampak se samo izprehaja. Proti Radiču je vladalo veliko ogorčenje.

Stjepan Barič je imel v Kutini in Ilovi dobro uspele sestanke, kar je tem važnejše, ker so to prvi poskusi HPS v teh občinah.

Po vseh iz Dalmacije je tam delovanje HPS izredno živahnino. Posebno živo se pripravlja HPS na občinske volitve, ki bodo po vsej Dalmaciji 16. maja. V nedeljo se je vršilo veliko zborovanje v celi severni in srednji

Dalmaciji. Vršilo se je tudi več zaupniških shodov. Položaj HPS je povsod dober.

Kakor drugod po Dalmaciji, se bodo tudi v Splitu 16. maja vršile občine volitve. Interes za te volitve je velik, agitacija živa. Zanimivo je, da bo v Splitu nastopil z listo Hrvatske federalistične stranke dr. Trumbić sam, ki ga federalisti kandidirajo za župana. Imajo mogočno upanje na uspeh.

INTERNIRANI VODITELJI HSS TOZIJO DRŽAVO RADI ODŠKODNINE.

Zagreb, 20. aprila. (Izv.) Kakor znano, so svoj čas dr. Maček, dr. Stevan Košutić, inženir Avgust Košutić ter dr. Kranjčević vložili proti državi tožbo radi odškodnine za škodo, ki so jo trpeli tožitelji radi tega, ker so bili v Zagrebu internirani. Vsak zahteva po 500.000 Din odškodnine. Sodišče je tožbo sprejelo in je sedaj razpisalo že prvi narok. Zanimivo pa je, da se tožbi ni pridružil tudi prvi podpredsednik Josip Predevec.

Ponarevalsko afera vnovič pred madjarskim parlamentom.

POSLANEC PALLAVICINI TEŽKO OBDOLŽUJE NOTRANJEGA MINISTRA RAKOVSKEGA — PALLAVICINI DOBI UKOR. — IZROČILI GA BODO IMUNITETNUM ODBORU. — VELIKANSKI NEMIRI V ZBORNICI.

Budimpešta, 20. aprila. (Izv.) V proračunski razpravi je dobil besedo tudi grof Pallavicini, ki je glede ponarejevalske zadeve dejan:

S ponarejevalsko zadevo sem se pečal, ker sem bil dolžan to storiti. Vlada je preprečila, da bi mogel svoje obdolžitve dokazati tako, kakor bi se spodobilo, to je pred sodiščem. Svoje obdolžitve sem opri deloma na logična izvajanja deloma na priči. Eno izmed takih logičnih izvajanj je trditev, da je vlada vedela, da je Nadossy zapleten v zadevo ponarejanja češkoslovaških krov in je ministriki predsednik klub temu Nadossyja povrnil z nalogu, da razkrije ponarejanje frankov. Kakor je priznal Raba, je grof Bethlen vedel za ponarejanje, in Raba tudi trdi, da je Nadossy vprito njega rekel Jankoviću, da more pred Kanyjo o vsem govoriti. Dejstvo, da je grof Bethlen dr. Vaša o ponarejevalski zadevi informiral šele 1. januarja, logično dokazuje, da je imel grof Bethlen pomisleke, dr. Vaša zadevo popreje razočet, ker se je bal, da bi Vaš zadevo preveč krepko zagrabil. Glede tajnih družb moram pripomniti, da so bile glavne osebe v zadevi, bodisi da so obdolženci ali pa imajo z njim opraviti kot oblastni organi, člani tajnih družb; tako Nadossy, Baros, Bethlen, Rakovsky, Strahe, Török in drugi. Ko so leta 1922. ponaredili v Gradcu 500 kronske češkoslovaške bankovce, jih je neki orožniški nadporočnik na povelje Nadossyjevo vtipotil na Madjarsko. En del teh bankovcev so spravili v prostorih »narodne zvezze«, drugi del pa v vili prince Windischgrätzeta. Sedanji minister za notranje zadeve Rakovsky ni bil tedaj niti minister niti narodni poslanec. Njemu so poverili nalog, da razpeči 500 kronske češkoslovaške bankovce na Češkoslovaškem. (Silen hrup na klopeh vladnih strank. Kličejo: Povejte dokaze!) Rakovsky: »To je nesramna laž!«

Pallavicini: Rakovsky pa te naloge ni izvršil. Rakovsky: »Jaz te naloge sploh nikdar dobil nisem.« Pallavicini: Rakovsky je potem predlagal, da poskušajo ponarediti 50 kronske češkoslovaške bankovce.

Predsednik pozove Pallavicinija, da predloži dokaze za svoje trditve; ako tega ne stori, bo postopal proti njemu po poslovniku. Izjavila, da ne bo trpel, da bodo poslanci drugega obdolževali različnih dejanj, branili se pa

predložiti zbornici dokaze. Pallavicini nato izjavlja, da je pripravljen svoje trditve dokazati pred sodiščem; v zbornici pa ne bo imenoval nobenih prič.

Predsednik nato ukori Pallavicinija in ga odkaže imunitetnemu odseku.

Vladna večina klub hudemu protestiranju opozicije sprejme predsednikov predlog.

Poslanec Huszar: Še danes morate pred ves svet predložiti svoje dokaze. Socialni demokrat Esterházy: »Minister za notranje zadeve spada na zatočno klop.«

Poslanec Pallavicini: Jaz sem že preiskovalnemu sodniku povedal, da je bil škof Zadravec nekoč pri škofu Mikešu v Subotiču ter mu rekel: Jaz sem delal v dobrini veri, ker sem vedel, da je z nami grof Bethlen. Ko so razkrili ponarejanje frankov, je Rakovsky k sebi poklical princa Windischgrätzeta in Nádasza, da se z njimi pomeni, kako bi zadevo ali in kako naj bi se osumljenci branili. Leta 1922. pri posvetovanju so pritegnili tudi patra Bonisa, ki naj bi pridobil slammate može. Zato so pa potrebovali denarja, a tega ni bilo. Nadossy je zahteval od Rakovskyja denar in ta ga je tudi obljubil preskrbeli. (Hrup in smeh.) V stanovanju patra Bonisa sta se sešla princ Windischgrätz in detektivski šef Hethenyi. Vendar se zadeva ni dala zabrisati. Preprečil je to s svojim obnešanjem mestni poglavar Marinovics. Pallavicini končno izjavlja, da je pripravljen, svoje trditve pred sodiščem zagovarjati in da upa, da ga bo vlada tožila.

Z Pallavicinijem se dvigne minister za notranje zadeve Rakovsky. Ko sprégovori prve besede, prileti z galerije v zbornici zavoj in pada pred poslanca Gömbösa. Z galerije se čejejo klici: »Na pomoč!« v zbornici nastane razburjenje. Ko Gömbös pobere zavoj in ga odvije, najde v njem le prošnjo podpisano od nekega Ladislava Doroje.

Ko se nemir poleže, nadaljuje svoj govor minister Rakovsky. Trditev Pallavicinijevo, da je sodeloval pri razpečevanju ponarejenih 500 kronske češkoslovaške bankovcev, je smešna. Tedaj sem bil zaposlen z preskrbo beguncem iz Češkoslovaške. Res da so prišli k meni razni gospodje z irredentističnimi predlogi, toda jaz se z nobenim nisem maral o tem meniti. Tudi vse ostalo kar trdi Pallavicini, je laž. S patrom Bonisom sploh nisem nikdar govoril. (Pritrjevanje.)

jetnikov. Francoski in španski odpolanci so vztrajali, da zasedejo njihove čete še nekaj ozemlja, češ da bo Abd-el-Krim le tedaj pokazal, da je iskren, ako bo pristal na ta predlog. Ko Azerkane ni maral odnehati, so se dogovorili, da se znova snidejo na pogovoru dne 22. t. m.

Paris, 19. aprila Havas javlja iz Maroka, da je Kai-Haddu na letalu odpotoval k Abd-el-Krimu, da ga povpraša za mnenje. V sredo se bo vrnil v Taurirt tako, da se bodo v četrtek zopet pričela posvetovanja.

Utša, 20. aprila. (Izv.) Danes so rifske odpolanci poslali izjavno, v kateri kličejo javno mnenje vseh narodov za pričo, da so miroljubni, in v kateri pojasnjujejo spremembe, ki bi jih bilo napraviti pri širih temeljnih pogojih za mir, ako bi bile vlade za to, da se čuvajo koristi rifskega plemena. V izjavni predlogu: Priznanje prosvetnega in duhovnega gospodarstva sultanova, Abd-el-Krim naj se ne odpravi takoj v nemuslimansko deželo, razrožitev plemen in ustanovitev upravne milice pri posameznih rodovih, ujetniki naj se zamenjajo šele po sklepnu miru.

ZDRAŽENE DRŽAVE SEV. AMERIKE IN DRUŠTVO NARODOV.

Bern, 19. aprila (Izv.) Poslanik Združenih držav je obvestil tajništvo Društva narodov, da Združene države ne bodo poslale svojih poslancev na posvetovanje, ki bo 1. septembra in se bo počelo s pristopom Združenih držav k mednarodnemu razsodišču.

Ugoden potek angleške rudarske krize.

London, 19. aprila (Izv.) Upanje na ugoden potek pogajanj med rudarji in posetniki rudnikov je precej zrastlo radi tega, ker so podjetniki načelno sprejeli predlog, da se minimalna plača določi skupna za vsa podjetja in se naj posamezni lokalni dogovori nanašajo samo na ugotovitev plačilnih razredov, ki povisajo plačo nad minimum. V sredo se sestanejo zastopniki rudarjev in rudniških lastnikov pri Baldwinu.

London, 20. aprila (Izv.) Odbor zvezde delavcev po tovarnah za stroje je sklenil, da izvede v 17 društvin, ki so včlanjena v zvezi glasovanje o stavki, s katero naj bi izvojevali povisitev tedenske plače za 20 šilingov. Glasovanje mora biti končano 31. maja.

Poljska vlada pred padcem.

Vladna kriza je vsled neuspehl posvetovanj med koalicjskimi strankami postal skoraj neizogibna. Socialdemokratska stranka je izjavila, da ne more podpirati načrta za uravnovešenje proračuna, kakor ga je predložil finančni minister Zdiechovski. Posebno pa nasprotuje stranka nameravani odprtosti 18.000 železniških uslužencev. Na posvetovanju koalicjskih strank so ostro nastopili proti finančnemu ministru tudi vsled tega, ker v finančnih predlogih ni ustavil nikakih kreditov za podporo 360.000 brezposelnih. Z zahtevami socialnih demokratov se je izjavila solidarno tudi nacionalna delavska stranka, ki bo v slučaju izstopa socialdemokratov iz vlade, tudi izstopila.

Ako bo tako razpadla sedanja vladna koalicija, bo vlada prisiljena podati demisijo in otvoriti krizo, ki bo gotovo dolgotrajna. — Predsednik kabineta Skrzynski je že izjavil, da ne bo načeloval nobeni vlad, ki bi ne imela v parlamentu sigurne večine.

Vlada Skrzynskega že od vsega začetka sem ni bila posebno močna in če se je vzdržala toliko časa je to pripisoval le ozirom, ki so jih imele koalicjske stranke radi zunanje politike. Predvsem pa je vzdržalo vladu upanje, da bo mogoče doseči stalno mesto za poljsko republiko pri Društvu narodov. Da so sedaj zopet stopila v ospredje gospodarska in politična vprašanja, je gotovo krit neuspeh Skrzynskega v Zvezni.

Odpadnina nemškim knezom.

Berlin, 20. aprila. (Izv.) Predlog, ki ga je danes predložila vlada parlamentu, v zadevi ureditve odpravnine nemškim knezom, ugotavlja, da pomeni načrt za razlastitev premoženja spremembu ustave, za kar pa je potrebna dvetretjinska večina. Vlada opira svoje mnenje na to, da ustava dovoljuje razlastitev samo v tem slučaju, ako se obrne premoženje v prid skupnosti, kar pa v zadevi odpravnine knezom ne pride v poštev.

MUSSOLINIEVI GOVORI V TRIPOLISU IN AMERIŠKI SENAT.

London, 20. aprila. (Izv.) Kakor poroča Reuterjev biro iz Washingtona, so laškega ministrskega predsednika Mussolinija zopet napadli v senatu Združenih držav. Demokratični senator Walsh je rekel v svojem govoru: Ko se je Mussolini širokoustil v Tripolisu, ni klical k obrambi, ampak k napadu. Ce uredimo laški dolg, bi s tem samo pomagali laškemu diktatorju, da uredi finance svoje dežele, da more potem pričeti vojsko, ali pa vsaj doseči, da prevzame vse ljudi bojazni pred novo vojsko.

ENOTNA FRONTA SOCIALISTIČNIH ORGANIZACIJ V ČEŠKOSLOVAŠKI ZOPER FAŠISTE.

Praga, 20. aprila. (Izv.) Na zborovanju odborov vseh socialističnih strank so sklenili resolucijo, v kateri pozivajo vse delavske organizacije, da storijo enotno fronto proti reakcionarnim fašistovskim nakanam. V resoluciji pravijo: Vsaka ura je dragocena. Posvetujte se takoj po vseh podjetjih in društih o tem vprašanju in glasujte za enotno fronto, kajti vsaka zamuda je nevarna.

FRANCOSKI PRORAČUN V SENATU SPREJET.

Pariz, 20. aprila. (Izv.) V senatu so danes sprejeli ves proračun s 278 proti 12 glasovom.

NESREČA Z BOMBO.

Rim, 20. aprila. (Izv.) V vasici blizu Padova so ribiči sestavljali bombo, ki so jo hoteli porabiti pri ribolovu. Bomba se je pa na določenem razponu način razpočila ter ubila pet oseb, tri pa ranila.

MRAZ V SICILII.

Rim, 20. aprila. (Izv.) V Palermu so imeli danes ponovni lud vihar, radi katerega je padla temperatura tako nizko, da je bilo hladno kakor pozimi. Mraz je povzročil precej škode. V mesecu blizu Palerma se je vsula toča. Tudi danes je še mraz.

Berlin, 20. aprila. (Izv.) Na zračni proggi Sevilla—Lissabon se je prevrglo letalo. 10 potnikov je bilo več ali manj ranjenih.

Honolulu, 20. aprila. (Izv.) Trije vojaški letalci, ki so preleteli vulkan Mauna Loa, pravijo, da vulkan več ne deluje.

Peking, 20. aprila. (Izv.) Načelnik izviršne oblasti Tuančui je prišel danes v poslaniški del mesta.

Usingen, 20. aprila. (Izv.) V vasi Haselbach je včeraj ponoči izbruhnil požar, ki je upepelil tudi hišo, sezidano v času tridesetletne vojske, ki je bila zavarovana kot spomenik.

Shodi SLS

Tržič. Preteklo nedeljo je bil shod v Lom nad Tržičem, na katerem je poročal poslanec Brodar. Shod je trajal od pol 9 do pol 12. Posl. Brodar je imel popoldne še dva sestanka in sicer v Kovorju in Križah, na katerih je podal kratko politično poročilo, po poročilu pa se je vrnil prost razgovor o politiki, državnem gospodarstvu in razmerah domačega kraja. Udeleženci na shodu kakor tudi na obeh sestankih, so se za vsa politična in gospodarska vprašanja zelo zanimali in stavljali različna vprašanja. Vse se je vrnilo zelo prisreno in poslušalci so enoglasno odobrili pošteno politiko SLS.

Napovedani shodi.

Poslanec Bedjanič ima prihodnjo nedeljo, 25. aprila po rani službi božji shod v Svetinjah, naslednjo nedeljo, 2. maja po rani službi božji pa v Središču.

Beležke

△ Politično abecedo mora »Nar. dnevnik« učiti »Jutro«, ki mu očita, da »goni klerikalce v vlado«. Ker je pri nas — tako razlagata »N. D.« — država Srbov, Hrvatov in Slovencev, zato bi bila najbolj idealna vlada tista, ki bi bila sestavljena iz najmočnejše srbske, najmočnejše hrvatske in najmočnejše slovenske stranke. V današnjih časih pa ni to samo ideal, temveč neizogibna nujnost. Zakaj danes šele ustvarjam skupno državo in nobenega dvoma ni, da bo imela država dobro zgrajeno mesto samo tedaj, če jo bodo v složnem delu gradila vse tri plemena. Iz vsega tega je jasno, da bi moral SLS v tistem hipu, ko je prejel pri volitvah absolutno večino, ne samo relativno, tudi že postati vladna stranka. Stvar dogovora je seveda, na kateri podlagi bi se ta vstop izvršil. Toda, če bi vladal pri nas parlamentarni princip v vseh svojih posledicah, bi se to tudi sigurno zgodilo. Slovenci pa naravnost moramo zahtevati, da se tak običaj uveljavi, ker drugače smo na milost in nemilost izročeni majorizaciji. Z uskoki, ki so za sedež v vladi vedno pripravljeni izdati slovensko stališče, seveda tega ne bomo dosegli, samo zato pa je tudi nujno, da se s temi uskoki obračuna. Slovenski interesi čisto jasno zahteva, da mora biti vsa Slovenija enotna v zahtevi, da se nikdar brez Slovencev ne vlada. Zakaj vladati brez Slovencev se pravi vedno v

Kaj se godi doma

Dva dneva g. Borkota v Prekmurju.

Poleg mestnozabeljenih sumotvorov raznih slovenskih literatov je velikonočna številka »Jutra« objavila kot nekaj posebnega tudi opis Prekmurja od g. Borkota, ki naj bi podal o tem neznanem delu naše države objektivno sliko. Je pa vse kaj drugega. Članek g. Borkota o Prekmurju je za Prekmurje ponujoč, na drugi strani pa polnoma enostranski.

»Tip prekmurskega kmata« naj podaja slika človeka, ki je po pritevovanju onih, ki ga pozajmo, omejene pameti. Ali prekmurski kmet v resnici ne zasuži boljšega reprezentanta pred slovensko javnostjo?

»V Prekmurju je polno suženjskega duha. Čemu to naglašati? In ali je to res tako izrazita lastnost našega ljudstva? V kolikor se ta duh pozna, je ostaneck starih časov. A v čem se kaže sužnost sedaj? Morda smo sužnji zaradi tega, ker nočemo nasesti lepim frazem vsakega naprednjaka o laži-demokratizmu in se ne damo ujeti, kakor bi to gotovi elementi, ki naglašajo našo sužnost, želeti? V tem jaz ne vidim sužnosti. Potruje se celo nasprotno. Sužnji bi bili, ako bi se klanjali vsakemu, ne pa sedaj, ko trdno stojimo na stališču, katero je po našem prepričanju pravo. Tudi v preteklosti nismo bili tako veliki sužnji, kakor se navadno misli. Ali nismo ohranili svojega slovenstva vkljub temu, da je bil pritisak od strani Madjarov naravnost neznosen? O tem bi lahko na dolgo govorili, a na tem mestu ni mogoče.«

»Povprečen moralni nivo ni baš visok.« — S kako pravico je mogel izreči to sodbo gospod, ki se je le dva dni mudil v Prekmurju, ne vem. Po informaciji drugih? In kdo ga je informiral? Če hoče kdo o tem pravično in pravilno soditi, se mora nekaj časa v naše ljudstvo vživeti, napredni »prišleksi«, kakor člankar sam imenuje slovenske uradnike v Prekmurju, so pa kaj slab vir za proučevanje tega poglavja. Mislim, da tako g. piscu onega članka kakor njegovim informatorjem najbolj ustrezem, če o tem obzirno molčim.

»Nekaj nomadskega duha še živi v Prekmurcu.« — Hvala lepa za poklon, bi rekel vsak, ako bi bila trditev le šala, ne pa mišljena resno. Dolga stoletja so že pretekla, odkar smo v sedanji svoji domovini in naše vasi pričajo prej o vsem drugem kakor o nomadskem duhu. Z ozirom na žaljivo stran članka naj zadoštuje toliko. Poglejmo, v čem obstoji pomanjkljivost, oziroma enostransko.

Kdor bi samo iz Borkovega članka poznal Prekmurje, bi bil prepričan, da je Prekmurje evangeličanska pokrajina ali dežela, v kateri imajo evangeličani vsaj odločilno besedo. Člankar je namreč katoličanstvo hoté ali nehoté popolnoma prezrl. O protestantih govorji na dolgo in široko, katoličanom kot takim pa niti besede ne posveti. Obiskal je evangeličanski dijaški dom in ga poveličuje, kot važno vzgojevalno inštitucijo. Potrudil se je b. g. Lutharju, fararju v Puconcih. Z njim se je razgovarjal o verskih, političnih vprašanjih, o prekmurski verski literaturi. Celo Kühara v Markiševcih ni prezrl. Zanimal se je za njegov list Mórska Krajino. To enostransko postopanje je zelo čudno. Kako si ga naj razlagamo? Ali ne igrajo vloge morda kaki strankarski momenti? Kühar je bil svojčas kandidat na samostojno - demokratski listi. Tudi g. Luthar je znan kot velik priatelj in vnet agitator demokratov. V svoji navdušenosti za evangeličane se člankar tako daleč spozabi, da prezre nekatera dejstva in pride do trditve, ki očitno bijejo v obraz resničnemu stanju. Evangeličani naj bi bili bolj narodno zavedni, kakor katoličani. Zadnje volitve so nam to pokazale. Radičevci so agitirali s tem, da postane Prekmurje zopet madjarsko in so potegnili za seboj ogromno večino luterancev.

Francé Zar:

Tri dni na hrvatskem Primorju.

Najlepše potovanje na morje je sedaj na pomlad. Ko visoko gori v gorah na postaji Plase zjutraj pogledaš skozi okno kupeja, te obsije lepo južno solnce. Zunaj je sicer mrzlo, burja piha na teh valovih primorskoga pogorja, a pogled na morje, ki leži globoko pod teboj, je čudovito mehak: Kvarner leži pred teboj, lepo plavo morje, v njem pa njegovi otoki, ki se ti z vrha planin zde kakor ogromne skale sredi vode. Vedno nižje, vedno nižje te pelje vlak, dokler te iz tunela pod Trsatско skalo ne pripelje na Sušak. Ni spodobna ta postaja za obmejno postajajo velike države. Mudi se. Parnik odhaja ob 8. zjutraj na Bakar, Kraljevico, Crikvenico, Novi, Senj in dalje proti Pagu. Po vseh teh krajih je breg poln radovednežev, fakinov in tujev-gostov, ki pričakujejo novodošlecev. Gostov je po jadranskih kopališčih že precej, posebno na pljučih bolnih. Prava sezona pa se prične šele majnika.

Na krovu sem se prijetno solnčil v družbi svojega sopotnika-kanarčka, s katerim sva skupaj potovala k stricu Jožetu v Senj. Zraven pa je globoko sopla častilitiva gospa ter skrbno ogledovala mojega kanarčka ter ga varovala, da bi ga kaka sapica ne vznemirila. Pričovedovala je svoji sopotnici, očividno kaki branjevki iz Sušaka, po čem so v Senju jajca, piščanci, kure, purani in drugo dodobno blago. »Eti veste, pri nas v Senju,

Bodi kakorkoli, katoličanom se godi vsled preziranja krivica. Ali ni njih najmanj trikrat toliko, ko evangeličan? Ali nima M. Sobra tudi kat. dijaški dom, ki ne nudi mesta le 12-15 študentom, temveč je sprejet pod svojo streho okrog 50 dijakov in je z ozirom na vzgojo mladine najmanj tako važen, ko evangeličanski dijaški dom? Ali nimajo tudi katoličani svoje verske literature, ki je stara, ko luteranska, po obsežnosti pa luteransko prekaša? Ali nimajo svojih časopisov, kateri so v resnici pridobili velikih zaslug s svojo borbo za prekmursko-slovenski jezik? Ali nimajo tudi političnega lista, ki »Mórska Krajino« gotovo nadkriluje in si mnogo bolj ko to prizadeva, da jezikovno in pravopisno čimboli približi prekmursko slovenščino književni slovenščini in ki v resnici budi narodno zavest? Če imajo evangeličani svoje velikane, kakor so Benko s svojo klavnicijo in klobasarno, Lutar, Flisar, Kühar, jih imajo tudi katoličani in ti so v go-toh ozihravno tako merodajni, ko oni. Ako je člankar omenil celo nekatere malenkostne stvari, ki so z luteranstvom v zvezi, zakaj ni orisal katoličanstva vsaj v glavnih obrisih? Kot človek, ki je hotel podati o Prekmurju verno sliko, bi bil to moral storiti brez ozira na to, da se morda ne strinja s katoličkim svetovnim nazorom. Tu namreč ne gre za vprašanje, kateri svetovni nazor ali katero versko prepričanje je pravilno, temveč gre za dejstva, ki obstajajo in ki se ne dajo spremeniti. Kar je informativnega, naj bo v resnici informativno v pravem smislu besede, ne pa da se ena stran pretirano izraža, druga pa populoma zamolči. Če kdo govorji o slabih lastnostih Prekmurja, mora najti nekaj besed tudi za dobre lastnosti, katerih prekmurskemu ljudstvu gotovo ne manjka in kdor hoče hvaliti evangeličane, ne sme iti mimo katoličanov, ker imajo vodilno vlogo v vsakem oziru oni v rokah.

Kot sin pokrajine, za katero gre, ne morem prenesti, da bi dobivala slovenska javnost tako pomanjkljive in enostranske slike o zemlji, ki je bila pred nedavnim za njo terra incognita, a katera mora postati pravi ud z matere Slovenije. Prekmurje zasluži drugačno oceno. Kdor mu je noče dati, naj se sploh ne spušča v ocenjevanje, ker mu narod ne bo hvaležen. F. K.

Zivinorejska anketa v Prevaljah.

Na inciativo okrajnega glavarja g. Koropca in veterinarja g. Stiblerja se je vršila dne 18. t. m. v Prevaljah v gostilni »pri Rozmanu« živinorejska anketa, katere namen je bil ustanoviti za sodni okraj Prevalje po primeru Gorenjske okrajne živinorejskega odbora, v katerem bi se osredotočilo in združevalo pospeševanje živinoreje celega okraja. Slo je predvsem za to, da se najde pot in podlaga za sistematično povzdigo živinoreje, ki je spričo danih naravnih in gospodarskih razmer najvažnejša kmetijska panoga v mežiški dolini.

Zborovanja se je udeležilo kakih 40 kmetovalev. Bili so to samo najuglednejši zastopniki in načelniki živinorejci posamezni občin.

Zborovanje je otvoril vladni tajnik g. Milač, ki je v imenu okrajnega glavarja pozdravil zborovalce ter je kot domačin in izborni poznavalec koroške narodne mentalnosti razložil zbranim kmetovalcem v poljudnih besedah namen ankete. G. referent Zupanc je referiral kot zastopnik in odpoljan velikega župana ter je orisal način doseganja pospeševanja živinoreje v mariborski oblasti. Naglasil je tudi, da se sprito sedanjih razmer in težkega gospodarskega položaja, v katerem se nahaja država, ni zanašati na državne podpore ter se nam je glede pospeševanja in zboljšanja kmetijstva postaviti predvsem na lastne noge.

Drž ekonom Wernig iz Slovenjgrada je poročal o stanju živinoreje v prevajalskem okraju ter je konstatiral znaten napredok, osobito v gornjem delu mežiške doline. Poročal je potem tudi o načinu pospeševanja živinoreje na Koroškem in v Avstriji ter o možnostih priagoditve teh načinov

našim podobnim krajevnim in naravnim razmeram. Drž ekonom Šuštič iz Radovljice je pojasnil ustroj okrajnih živinorejskih odborov na Gorenjskem in izčrpo popisal pospeševanje živinoreje v radovljiskem okraju. Način tega pospeševanja naj bi prevzel tudi prevajalski okraj. Okrajni veterinar g. Stibler je orisal vsa dosedanja prizadevanja glede povzdigo živinoreje v mežiški dolini ter je komentiral izvajanja predgovornikov.

Razvila se je potem debata, v katero sta poslegla z interesantnimi izvajanjimi predvsem gg. Benko Kotnik in J. Dolinar. Prvi je označil specjalne potrebe prevajalskega kmata; g. Dolinar, župan občine Crna pa je pojasnil položaj domačega kmetijstva in celotnega mežiškega gospodarstva. Konstituiral se je potem iz osem najuglednejših posestnikov pripravljalnega odbora, ki bi izdelal pravila in pripravil tla za definitivno organizacijo okrajne živinorejskega odbora. Začetna naloga tega odbora bo, da potom občinskih živinorejskih odborov in posebnih poročevalcev dobiva stala prorčila o stanju živinoreje iz vsake občine ter na podlagi teh podatkov poskrbi povsod za zadostno število dobre plemenske živine in da se reši za mežiško dolino tako poreč pašniško vprašanje.

Vsi merodajni faktorji, ki imajo vpliv na naše kmetsko ljudstvo, se vabijo in prosijo, da podpirajo stremljenja tega odbora, ki si je stavil za cilj samo nepolitične, nesebične in splošno gospodarsko-koristne naloge!

F. W.

Iz društva slovenskih književnikov.

Ljubljana, 20. aprila 1926.

Na sinočnji seji Društva slovenskih književnikov se je med drugim govoril o tudi o dopisu Društva hrvaških književnikov, s katerim so povabilo društvo, da pošlje zanesljivo svojega delegata na konferenco v Zagreb v četrtek 22. t. m. Gre namreč za ustanovitev »Udruženja za zaščito književne in umetničke svojine v Zagrebu«, v katerem naj bi bili zastopani tudi Slovenci.

Ker so se srbski književniki izrekli za samostojno udruženje z istim ciljem, je sklenil odbor DSK ustanoviti za Slovenijo prav tako samostojno »Društvo za zaščito književne in umetničke lastnine v Ljubljani«. Vsa tri novoustanovljena društva pa naj bi tvorila skupno nekakšno zvezo, ki bi bila afiliacija Mednarodne literarne in umetničke zveze v Parizu. Tajnik društva g. Anton Podbevsek je bil kot delegat pooblaščen, da bo v tem smislu predstavljal na zagrebški konferenci.

O DSK je nadalje sklepal o Cankarjevi p. i., ki se bo vršila začetkom maja v ljubljanski operi. Na tej proslavi bo sodelovalo več književnikov, med njimi pa dr. Izidor Cankar govoril kot dober poznavalec Cankarjevih spisov uvodne besede. Sklepal je tudi o recitacijskem večeru, ki se bo vršil meseca maja v Mariboru in bo reprezentativen večer slovenske lirike in proze.

Za gojitev zvez z inozemstvom je važno, da je sklenil dbor poslati v Pariz na mednarodni kongres gledaliških kritikov kot delegata gg. Frana Albrehta in Josipa Vidmarja. Na tem kongresu se bo razpravljalo o povzdigo sodobne gledališke umetnosti, zlasti pa o propagiranju odrške umetnosti med najširše plasti naroda. Z veseljem je pozdraviti tudi namero poslati v inozemstvo tri svoje člane na studijsko potovanje.

Fr. Govek contra Jos. Vidmar.

Včeraj popoldne se je vršila na sodišču v sobi št. 79 zanimiva razprava v tožbi zaradi razdaljenja časti, ki jo je Fr. Govekar naperil proti izdajatelju »Kritike« Jos. Vidmarju. Vos. Vidmar je v nekem sestavku v svojem listu o današnji slovenski dnevni kritiki omenjal tudi Fr. Govekarja in med drugim zapisal, da ima Govekar v slovenski literaturi zelo slab sloves, ter stavki: »Govekar, ki se je proslavil že v Cankarjevih časih... Ta dva stavki je Govekar inkriminiral. Vidmar je v svojem zagovoru omenjal, da je Govekarjev literarni slab sloves (kot pisatelj in kot kritika) notoričen, da ga je izrekel že Ivan Cankar itd. Želi, da bi sodišče o tem zaslišalo kakega literarnega izvedenca.

rastejo, pene morske vode brizgajo na krov. To je senjska burja. »Gospod, pazite na kanarčka, mi veli gospa. Zavila sva kletko v »Reški Novi liste« in zavarovala s prtljago. Jaz sem stopil k ograji ter se izpostavil burji. Držati sem se moral. Ampak dobro stori taka burja živcem, kakršni so moji. Komur so potrebne ali nepotrebne skrbi razvrale živce, naj pride les!«

Po krovu prihaja težkih in trudnih krokov star duhovnik in vpraša, če bomo kmalu v Senju. »Sedaj smo v Novem; še eno uro.« »V Senju imam opravka. Prihajam iz Like; 24 ur sem že na potu, celo noč sem se vozil, star sem nad 70 let, pa bi rad že bil tam.« Ubogi gospod je bil res videti skrajno izmazan. Cudno se mi je zdelo, po čemu hodi v Senju. Pa se oglasti stara dama: »Velečastni, gotovo greste na duhovne vaje v Senju.« Velečastni ji ni odgovoril, zato sopotnica meni pojasnjuje: »Veste, to je pa tudi grdo, da kličejo iz škofije duhovnike na duhovne vaje. Čemu neki zoper to? Nihče noče več za duhovnika, ko se jim tako slabo godi. Ej, ko bi vi vedeli, kakšno boljše se godi duhovnikom ta mdoli po Sremu...« Pri nas pa je semeške prazno. Mesto bogoslovcev imajo sedaj notri neke Orle, sedaj pa še stare gospode zovejo na duhovne vaje. Tega vsega včasih ni bilo.« Pojasnil sem ji, da sedaj bogoslovci za senjsko škofijo študirajo v Zagrebu. Ni pomagalo. Zena se je hudovala na duhovne vaje, na Orle in na siromaštvo duhovnikov.

Cim bliže Senju, tem bolj piha veter od Velebita, ki je deloma še pokrit s snegom. Veter prehaja v vedno huišo burjo. Valovi rastejo, pene morske vode brizgajo na krov. To je senjska burja. »Gospod, pazite na kanarčka, mi veli gospa. Zavila sva kletko v »Reški Novi liste« in zavarovala s prtljago. Jaz sem stopil k ograji ter se izpostavil burji. Držati sem se moral. Ampak dobro stori taka burja živcem, kakršni so moji. Komur so potrebne ali nepotrebne skrbi razvrale živce, naj pride les!«

OBLEKE

lastnega izdelka Vam nudi
najceneje
JOS. ROJINA — LJUBLJANA

ALEKSANDROVA CESTA 3

— Zdi se mu razumljivo, da, neobhodno, da naša kritika pravico, notorične, pa najsi bo še takoj ostro negativne ugotovite literarne zgodovine smatrati za material, s katerim lahko svobodno razpolaga; morala bi torej imeti pravico, tudi negativne, a notorične sodbe o kakem literatu ali kritiku izrekati tudi brez tako imenovanih činjenic ali utemeljitev. Brez te pravice bi se kritika enkrat zadušila v samih činjenicah, ali pa bo vedno izpostavljena procesom. Če torej izjavlja, da se ne čuti krivega, storiti to v večji meri zaradi usode slovenske kritike kot pa v lastnem interesu. — Druga točka je vprašanje celote in enotnosti. Govekar je iz članka izbral par mest in jih je inkrimiral izolirana. Tolmačil jih je v literarno-moralnem smislu, dočim je Vidmar govoril v omenjenem članku samo o literarno - kritičnih kvalitetah treh gledaliških kritikov. Tu se pokaže važnost zahteve, naj se vsak kritični spis gleda kot celota. — Prečital se je nato še glavni del Vidmarjevega inkriminiranega članka. Otočenje za otočnik (dr. Kraljic) in zastopnik zas. otočnika (dr. Knafljič) že zaradi pozne ure nista več poseglj v razpravo. Po daljšem posvetovanju senata je predsednik, dež. sod. nadsvet. Mladci razglasili, da ne gre za žalitev (uvredo), ampak za obrekovanje (kleveto); zato se zadeva vrne preiskovalnemu sodniku in naj otočenec skuša doopravljati dokaznice; zaslišali bodo tudi literarne izvedenice. — Razprava dvorana je bila polna večinoma mlade publike — literatov, akademikov,

Dnevne novice

★ Podelitev čeških odlikovanj. Slavnostno odlikovanje z redom Belega Leva, s katerim so bili odlikovani gospodje: general Danilo Kalafatovič, komandant Drav. div. obl.; dr. Janko Babnik, predsednik viš. dež. sodišča; I. Brencič, upravnik Narod. gledališča v Mariboru; Engelbert Gangl, starec Jugoslov. sokol. saveza; Matej Hubad, intendant Nar. gledal. v Ljubljani; Fr. Smodej, nar. poslanec; dr. Albert Kramer, minister n. r.; dr. Ivo Lah, profesor; Rasto Pustoslemek, direktor; Avg. Lüdvik, načelnik postaje, se bo vršilo dne 23. aprila t. l. ob 11 uri dop. v prostorih konzulata ČSR v Ljubljani.

★ Pokopali so včeraj dopoldne v Bezuljaku nad Cerknico vdovo posestnika g. Franjo Švigelj iz Dobca. Umrla je po skoro triletni bolezni v noči na nedeljo dne 18. t. m. v star. 36 let. Rajna je bila skrbna gospodinja in dobra mati peterih otročev, ki jim je kruna vojna prezgodaj ugrabila očeta-gospodarja. Za njo žalujejo poleg osirotelih otrok v Dobcu posebno še osivelji starši Tonkovi v Bezuljaku. Svetila jej večna luč!

★ Zakaj se ne izplačajo potnine? Drž. uradniki — tako se nam piše iz Maribora — ki so primorani službeno potovati, se nahajajo v neprijetnem položaju, da si morajo potne stroške plačati iz lastnega žepa. — Država jim je dolžna potnino že za nekaj mesecev in vse dosedanjeurgence niso ničesar pomagale.

★ Promocija. V soboto promovira na grški univerzi doktorjem vsega zdravilstva Ciril Porekar iz Huma pri Ormožu.

★ Številke na ovojnih pasieah, ki so bile minilo sredo namenjene točnim plačnikom, so bile glasom došlih nam naznani zelo napotu nekaterim nepoklicnim faktorjem. Dogajali so se slučaji, da so bile številke na ovitkih odtrgane; najbolj radikalno so pa napravili v dveh krajih, kjer so naročnikom dostavili >Slovenca< kar brez ovitka in seveda — tudi brez naslova. To je tem bolj čudno, ker v drugačnih razmerah >Slovenec<, ki pomota nima naslova, točno priroma k nam nazaj z opazko: Došel brez naslova!

★ Poučno potovanje v Italijo. Dne 1. maja t. l. odpotujejo dijaki trgovske akademije v Belgradu na naučno potovanje po Italiji. Obiskali bodo po raznih večjih mestih velike industrijske, trgovske in znanstvene zavode. Potovali bodo preko Trsta, kjer se najprej ustavijo.

★ Iz poštne službe. Za poštno in brzojavno uradnico pri poštnem uradu v Celju je imenovana Justina Rihteršič, doslej Zagreb 1; upokojen je poštni uradnik Roman Pašić, Ljubljana 1.

★ Imenovanja. Za vladnega tajnika v 7. skup. I. kat. je imenovan Narte Velikonja, v. tajnik v resortu ministrstva za prosveto, ter prideljen v službovanje velikemu županu v Ljubljani. — Za ravnatelja srednje kmetijske šole v Mariboru je imenovan Venčeslav V. Valenta, ravnatelj nižje kmetijske šole v Banjaluki.

★ Iz strokovnega šolstva. Na osrednjem zavodu za žensko domaco obrt v Ljubljani je imenovana za stalno stroko-uočiteljico Jošipina Seljak, dosedanja začasnata strokovna učiteljica na tem zavodu.

★ Upokojitev. Upokojena sta na prošnjo računska ravnatelja pri delegaciji ministrstva za finance v Ljubljani. Anton Hočevar in Janko Kukar.

★ Pomorska konferenca. V prosvetnem ministrstvu se te dni vrši konferenca z zastopniki raznih naših pomorskih organizacij in podjetij. Konferenca ima namen zbrati potrebe podatke, na katerih naj se zgradi pro-

Zakaj smo dolžni slaviti sv. cerkvenega učenika Petra Kanizija.

Med najlepše slavnosti, kar jih obhaja sv. katoliška Cerkev, prištevamo one, ki se vrše o prilikah, ko rimski papež proglaši službnike in služabnike božje za blažene in ko blaženo slovesno prišteje med svetnike in svetnice. Mnogi, ki so se udeležili v Rimu takih slavnosti, trdijo, da predstavljajo ti dnevi nebesa na zemlji. Da bi se pa verniki, ki ne morejo iti v večno mesto ob takih slovenskih prilikah, zahvalili Bogu, da se je ponosno živilo število izvoljenih, katerim je podeljena čast oltarjev, se prirejajo ob proglašitvi novih blažencev in novih svetnikov primerne slovesnosti tudi doma. Tako se je v ljubljanski uršulinski cerkvi obhajala l. 1921. lepa slovesnost o prilikah, ko je bilo 11 uršulink-mučenik iz Valenciennesa prištetih za blažene. Umrl so mučeniške smrti koncem 18. stoletja na Francoskem. In zopet lani se je obhajala v uršulinski cerkvi spominska slavnost, da so bile redovnice iz Orange v južni Franciji, mučene za časa francoske revolucije, prištete za blažene. Karmeličanke na Selu pri Ljubljani so imele zadnja leta dvakrat pregaljivo slavnost: Prvič o prilikah, ko je bila Terezija Deteta Jezusa prišteta med blažene in lani, ko je bila dne 17. maja slovesno proglašena za svetnico. Množice vernega ljudstva so ob teh prilikah do zadnjega

gram za našo pomorsko politiko, posebno glede povzdigne naše trgovske mornarice.

★ Belgrajski spominski dan. Dne 19. t. m. (po pravosl. koledarju 6. aprila) je belgrajška mestna občina položila na spomenik kneza Mihajla venec v spomin na dan, ko so Turki knezu izročili ključe mesta Belgrada.

★ Za rezervne častnike. Podobor Društva rezervnih častnikov in bojevnikov v Ljubljani prične prihodnji teden razpošiljati svojemu članstvu tiskana navodila o brezplačni vožnji, prijavljivanju, prenočišču, prehrani, dopustih za uradništvo, programu svečanosti, povratku s svečanosti in splošne pripombe o prilikah razvijti zastave in letošnjega zborna Društva rezervnih častnikov in bojevnikov, ki se vrši dne 23. in 24. maja 1926 v Zagrebu. Tej svečanosti bo po dosedanjih dispozicijah prisostvoval Nj. Vel. kralj, udeležili se je pa bodo tudi najvišji krogi, vlada, vojska in prijatelji našega državnega edinstva ter odpoljanici inozemskih vojsk in delegati medvezniške federacije bojevnikov iz Pariza. Udeleži se je tudi zagrebška akademška mladina. Rok za pošiljanje prijav na podobor je določen do vključno 5. maja 1926.

★ Obljube novega prosvetnega ministra srednješolskim profesorjem. Dne 19. t. m. so se oglasili pri novem prosvetnem ministru Miši Trifunoviču zastopniki glavnega odbora profesorskega društva. Poročali so ministru o sedanjem položaju na srednjih šolah in med drugim zahtevali, da se profesorjem čim prej izplača honorar za nadure. Minister je obljubil, da bo nemudoma zahteval potrebne kreditne; ravno tako je obljubil, da si bo prizadeval popraviti krivice, ki so se zgodile profesorjem. Rekel je, da hoče vsa srednješolska vprašanja reševati v sporazumu s profesorskim društvom in iz prosvete izključiti vse plemenske in politične stvari.

★ Iz uradnega lista. Uradni list za ljubljansko in mariborsko oblast z dne 20. aprila 1926 objavlja: Uredbo o organizaciji direkcie rečne plovitve kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovincov; Pravilnik za poslovanje s p.

sami na obveznice loterijske 2% ne drž. rente za vojno škodo iz leta 1922; Pojasnilo glede ocarinjanja antracita ob uvozu; Pojasnilo glede pravilne likvidacije naročil, izvršenih na podstavi zakona z dne 22. januarja 1922, s katerim se državni uradi oproščajo uvozne carine; Pravilnik za ocenjanje strokovne izobrazbe veterinarjev ob njih vstopu v državno ali samoupravno službo; Naredba o uporabljanju posebne davčnine po 5 p. od vsakega voznega listka električne cestne železnice v Ljubljani; Naredba o garanciji mestne občine ljubljanske gradbenemu društvu učiteljstva na tehnični srednji šoli v Ljubljani. — Isti uradni list z dne 16. t. m. objavlja: Popravek k invalidskemu zakonu; Razpis, s katerim se izdajajo navodila za izvršitev sporazuma z dne 14. decembra 1924, sklenjenega med kraljevinou Srbov, Hrvatov in Slovincov in Madžarsko, in aneksa št. VIII., členov 1. do 8., glede vzajemne izmenje sodnih aktov; Razpis, s katerim se izdajajo navodila za izvršitev sporazuma z dne 14. decembra 1924, sklenjenega med kraljevinou Srbov, Hrvatov in Slovincov in Madžarsko, in aneksa št. VIII., o vzajemni izmeni zemljiskoknjižnih arhivov (baštinskih knjig) in komasacijskih predmetov. Razpis o prostem prodajanju modre galice. Ddločba, s katero se znižuje kazenski oddelek generalne direkcije carin na odsek; Popravki k pravilniku za izvrševanje invalidskega zakona.

★ Razlastitev ribarskih lovišč! Obvestilo okrajnega ribarskega odbora, ki je bilo sedaj objavljeno, dokazuje, da je zadnji čas, da se lastniki samolastnih lovišč organizirajo v ob-

rambo svojih pravic. Isto naj bi sicer pomirjalo vplivalo, ne more pa doseči tega namena, če eden funkcionarjev tega odbora trdi v marčevi številki >Lovec<, da novi zakon prinaša smrt samosvojim ribarskim loviščem. — Lastniki istih bodo sami najbolje znali varovati svoje interese in jih zato ponovno pozivljam, da se udeleže sestanka dne 22. t. m. — Inž. Tavčar.

★ Krasna izbira najnovnejših bluz. — M. Krištofič-Bučar, Stari trg 9.

★ Čajanka. Ste že poskusili čajne mešnice Čajanka in Globus-vanilijin sladkor? Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk.

★ Brezalkoholna Producija, Ljubljana, Poljanski nasip 10-I pošlje vsakemu naročniku >Slovenca< zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

Ljubljana

○ XIV. Prosvetni večer se vrši v petek 24. t. m. ob 8 zvečer v Ljudske domu. To zadnji večer v tej sezoni. Posvečen bo naši mornarici. G. prof. R. Rožič, ki je lansko leto prepovedal našo Adrijano in obiskal vse luke, bo ta večer predaval o našem brodovju. Prosvetni zvezci se je posrečilo, da je dobila sklopitične slike našega brodovja. Vsebina tega večera bo brezvroma zanimiva za slehernega Jugoslovana. Malekateri izmed nas pozna naše vojne ladje in pristanišča. Poleg tega bodo na programu krasne slike dalmatiške obale, letovišč in kopališč, kamor bo v poletni vročini ta ali oni meščan pohitel. Ne zaludimo tega večera!

○ Stolna Prosveta ima redno sejo danes zvečer ob pol 9 v Jugoslovanski tiskarni.

○ Društvo slovenskih književnikov poziva vse svoje člane, da se zanesljivo udeleži sestanka v petek 23. t. m. ob 5 pop. v prostorih Slovenske Matice. Na sestanku se bo razpravljalo o programu recitacijskega večera, ki naj bi bil reprezentativen večer slovenske lirike in proze. DSK je namreč povabljen od Mariborčanov z izrecno željo, naj bi se vršil omenj. večer že začetkom meseča maja. Radi kratkosti časa bo sklepal odbor takoj po sestanku definitivno o programu.

○ Garancija mestne občine ljubljanske gradbenemu društvu učiteljstva na tehnični srednji šoli v Ljubljani. Uradni list z dne 20. t. m. objavlja sledočno naredbo velikega župana ljubljanske oblasti: Na podstavi § 81 občinskega reda za mesto Ljubljano in v zvezi s členom 2. zakona o obči upravi dovoljujem sporazumno z delegacijo ministrstva financ v Ljubljani, da prevzame mestna občina ljubljanska garancijo gradbenemu društvu učiteljstva na tehnični srednji šoli, r. z. z. o. v. Ljubljani, za posojilo do 800.000 Din (osem sto tisoč dinarjev) zaradi zgradbe stanovanjskih hiš ob nastopnih pogojih: 1. Posojilo se mora na novih zgradbah hipotekarno zavarovati na prvem mestu. 2. Vse stavbe se morajo izvršiti le v območju mestne občine ljubljanske. 3. Mestna občina si pridržuje za vse stavbe predkupno pravico. 4. Mestna občina ima pravico do vsakokratnega vpogleda v zadružne knjige zaradi kontrole nad gospodarstvom. 5. V vsakokratni odbor stavbne zadruge morata biti vedno izvoljena dva zastopnika mest. občine. 6. Mestna občina si pridržuje pravico, soddolčati in odobravati najemnino za prostore, oddane v zgrajenih hišah.

Maribor

○ Nov tobačni paviljon. Smo že poročali, da je dovolil magistrat trafikantu Kopini zgradbo novega tobačnega paviljona na Kralja Petra trgu v kotu za brivnico g. Kovšaka. V torek zjutraj so začeli izkopavati temelje za ta paviljon, ki bo spodaj iz betona, zgoraj iz opeke. Zgradbica bo prav lična, v okras trgu in dograjena v kakih 5 tednih.

○ Novi krovoverstvo, ko bi ne bilo po prizadevanju sv. Kanizija in škofa Tekstorja vzgojenih v katoliških šolah lepo število Slovincov, ki so se pozneje razširjajočemu luteranizmu krepko postavili v obrambo. Saj je prišlo tako daleč, da je bilo v Ljubljani od l. 1575. do l. 1593., torej v 18 letih le 12.894 ljudi obhajanih, medtem ko je bilo 100 let poprej samo v kapucinski cerkvi v Ljubljani (kapucinski samostan je bil na prostoru, kjer je sedaj Zvezda) na leto do 20.000 sv. obhajil. Niti procesija sv. Rešnjega Telesa se ni mogla več sijajno razviti. Raznemre so se izboljšale šele, ko so začeli delovati Slovinci, ki so bili po prizadevanju škofa Tekstorja in sv. Kanizija vzgojeni v katoliških šolah in ko se je skupen načrt obetih svetih mož o ustanovitvi šole v Ljubljani uresničil s prihodom jezuitov v Ljubljano l. 1597. Sv. Kanizij pa ni skrbel samo za šole, ampak mu je bilo ravno tako pri srcu, da bi se prav ves narod poučil v sv. veri. Sam je zbiral preprosto mladino in jo poučeval v sv. veri. V Arclu, med Inomostom in Hallom je še sedaj kmečka hiša, ki jo imenujejo Kanizijev hišo, kjer je svetnik, ki je bival v Inomostu, zbiral otroke in kmečko ljudstvo in ga poučeval v sv. veri.

Bolj daleč kot njegova živa beseda pa je segala njegova pisana beseda. Za pouk v sv. veri je ustavil tri katekizme (veliki katekizem l. 1555., malii katekizem l. 1556. in razširjeni mali katekizem za dijake l. 1559.). Ti katekizmi so bili, še ko je živel sv. Kanizij, prevedeni skoraj v vse evropske jezike. Tedanj slovenski plemiči, ki so prav tedaj

dobivali poročila o gibanju turške vojske (ta-kovane >turske glase<) v glagolici, so tudi lahko brali Kanizijev katekizem, ki je na željo in pod pokroviteljstvom papeža Gregorija XIII. l. 1583. izšel v dveh glagoliških izdajah v Rimu. V latinici pa smo dobiti Slovenci Kanizijev katekizem že l. 1574. v Pacherneckerjevem prevodu in l. 1615. v Čandikovem prevodu. Vsi glavni naki sv. vere so zbrani v katekizmu sv. Kanizija. Zlasti pa je svetnik posebno poudaril važnost sv. Cerkve. Ako Slovenci ljubimo sv. Cerkev kot prelepo rožo, presajeno od Jezusa Kristusa iz nebeske domovine v solzno dolino, ako se je oklepamo kot presvetle luči, prižgane od Jezusa Kristusa v razsvetljenje narodov, da bi nam razsvetlila temo naše pameti in našega srca, ako se oziramamo nanjo kot na prijazno zvezdo, pripeljo od Jezusa Kristusa na visoko nebo, da bi nam popotnikom kazala pot v očetovo hišo, potem se imamo to zlasti zahvaliti sv. Kaniziju in njegovemu katekizmu. Pač nobena slovenska knjiga ni bila tolkokrat natisnjena, kakor Kanizijev katekizem. Od l. 1558. do 1777. je izšlo 9 slovenskih izdaj. Po Kanizijevi knjigi prirejen slovenski >Kratki katekizem< je bil od l. 1889. do 1. 1899. 17krat natisnj.

Dnevi od 24. do 27. aprila, ko se bomo

zbirali v cerkvi sv. Jožefa pri jezuitih, bodo

dnevi iskrene zahvale, katero smo dolžni Slovenci svetniku in cerkvenemu učeniku Petru Kaniziju.

ljeni na vse nevarnosti. Tako v Melju, v začetku meljske ceste jim je bil na poti vrtljak, na katerem se je zabavala mladina. Napolili so lastnico vrtljaka, preteč ji, da bodo vse razbli, znesli v Dravo itd. Lastnica se je ustrašila bojevitih obrazov ter stekla po policijo. Došemu stražniku so se fantje postavili po robu ter ga nagnali s kamjenjem. Sele ko je despela pomoč, so orožniki aretričali najhujšega izmed razgrajačev, dočim so jo drugi odkurili proti domu, videč da je v mestu preveč nevarno, ker policija nima razumevanja za njihove šale.

□ Ukraden kolo. Trgovec M. iz Pobrežja se je mudil v mestu po opravkih. Ustavl se je v gostilni Mislet v Cvetlični ulici ter pustil 2500 Din vredno kolo zunaj. Ko se je čez par minut vrnil iz gostilne, kolesa že ni bilo nikjer več. To je že v par dneh 5 slučaj tativne kolosa. Dosedaj se ni posrečilo policiji še nobenega uzmova prijeti.

□ Mariborske okoliške občine snujejo posebno organizacijo v svrhu elektrifikacije. Od mar. mest. občine ponujena elektrifikacija jih pride predraga. Načrt o elektrifikaciji okol. občin v lastni režiji je zasnovan v Studencih, kjer pa imajo že od marib. občinskega električnega podjetja izgotovljeno električno omrežje, ki že funkcijonira.

□ Policijski drobiž. Preteklo nedeljo je mariborska policija izvršila 8 aretacij, raznih drugih prijav pa je bilo 20. Aretacije so sledile radi nasilstva, tativne, potepušta, radi pretepa in kaljenja nočnega miru, prijave pa radi običajnih deliktov.

□ Dva vinska brata. Neki K. Josip se je tako naskral vinske kapljice, da ga je sredi popoldneva vrglo v Vetrinjski ulici. Ležal je sredi ceste, dokler ga ni stražnik z veliko muko spravil v policijski zapor. — Se večjo jezo je povzročil stražnikom K. Franc, ki se je mudil v Mariboru na obisku pri svojem prijatelju. Nalezel se je alkohola, da ni mogel dalje, kot do Strossmayerjeve ulice. Tu je legel na klop in slado zaspal. Ko ga je stražnik vzbudil ter ga povabil na prenočišče v zapor, je v K. vzrojila kri in silovito je napadel stražnika, ki je komaj ukrotil nasilnega pijanca. Radi javnega nasilja bo imel opravka s sodnijo.

□ Vlom v stanovanje. V nedeljo popoldne je neznan vlamilec obiskal prazno stanovanje Pavla Zahnchirma. Odprl je s ponarejenim ključem stanovanje ter odnesel iz zaklenjenega kovčka 500 Din ter srebrno uro z verižico, vredno 250 Din. Ker ni ničesar več našel, kar bi imelo za njega vrednost, je stanovanje zopet skrbno zaklenil in izginil.

□ Posredovalnica za delo je dobila obvestilo, da lahko dobijo poljedelski delavci v Franciji službo. Plača je približno ista kot pri nas v delavnicah. 200 fr. na mesec s hrano, ali 380 fr. brez hrane, prosto vožnjo in stanovanje. Podrobnejše podatke je možno izvedeti pri posredovalnici za delo v Mariboru, Slomškov trg.

□ Razpis službe. Mestni magistrat mariborski razpisuje za »Studijsko knjižnico« uradniško mesto I. kategorije. Prednost imajo prosičci, ki imajo razun splošne fakultetne tudi strokovno izobrazbo. Prošnje s potrebnimi prilogami je pri mestnem magistratu vložiti najkasneje do 25. maja 1926.

□ Razglas. V smislu zakona o ustrojstvu vojske mora voditi vsaka občina v evidenci vse moške od 18 do 55 let starosti. Z ozirom na to, da so mladieniči rojeni leta 1908 postali s 1. januarjem 1926 vojni obvezniki, se pozivljajo vsi v mestu Maribor stanujoči mladieniči roj. 1. 1908, ne glede na njih pristojnost, da se zglašijo od 19. aprila do najdalje 30. aprila 1926 od 8 do 12 v mestnem vojaškem uradu Slomškov trg 5-I. Vsak mladienič mora pristesti s seboj krstni list, domovinski list, oziroma na rojstvo, domovinstvo, državljanstvo in identitetto se nanašajoče dokumente. One mladieniči roj. 1. 1908, ki so v Maribor pristojni, pa ne stanujejo v Mariboru pri svojih starših, so po zakonu dolžni prijaviti njih starši, oziroma njih sorodniki. Kdor se ne bo pravocasno zglasil, bo brezpogojno kaznovan po voj. kazenskem zakonu.

Cerknica

Nova stavba. V Cerknici so pričeli graditi sokolski dom. Kakor se čuje, bo stavba res v kras našemu trgu. No, saj je pa tudi igrala zidati, ko imajo v svojih vrstah toliko denarnih magnatov! Vaš bo drinil par Jurjevc in dom bo gotov.

Požar. Pred dobrim tednom je gorelo naše jezero. Voda je vsled izredno suhega vremena v zadnjem času že skoro popolnoma odtekla. Zlobna roka je začigala suho travo in trsje in požar je uničil velikansko kompleks, kjer si ljudje nabralo steljo. Ker so pogorele tudi korenine, se bo požar še dolgo pozna.

Jezero. Ker naše jezero že skoro dve leti ni usahnilo, se je notri zaredila silna množina rib. Pred par dnevi je ribič uvel nad 5 kg težko ščuk. — Lepa romantična tura iz Borovnice preko znanega Pekla in naše jezero sta letošnjo pomlad privabila že veliko Število izletnikov. V maju, ko se pri nas prične prava pomlad, bo res pravi užitek preživetij en dan v mirni jezerski okolici.

Garnizija. Kakor smo izvedeli, je popolnoma gotova stvar, da dobimo v Cerknico en bataljon stalne vojaške posadke. Zidali bodo tudi novo vojašnico.

Rakek

Sport. Zadnje poročilo o nogometni tekmi popravljamo v toliko, da poraženo moštvo oficielno ni predstavljalo »Sokol«, ampak je bil to le vulgarni naziv. Teden pozneje je naš nogometni odsek zetek temeljal z nogometnim klubom »Javornik«. Vsled slabega vremena se je tekma po pretekli počasna prekinila z izdom 2 : 1 v korist Javor-

niku. Nadaljevanje sledi. O končnem izidu bomo poročali.

Zvezovi. Sedaj ko smo z blagohotno naklonjenostjo naše občine dozidali župnišče, smo začeli zbirati za nove zvonove. Uspeh je lep. V nekaj dneh smo zložili skupaj skoraj 30 tisoč Din. Tudi naši Amerikančki so nam obljudili izdatno pomoč. Upamo, da nam bodo naši zvonovi kmalu zapeli!

Promet na naši obmejni postaji je ogromen. Premajhno število tirov promet zelo otežča. Pred letom dni smo bili prepričani, da v kratkem dobitimo novo veliko postajo s potrebnimi poslopji za urade in osebje, a kakor se zdi, je vse padlo v vodo.

Prošnja. Ulijedno prosimo občino, da bi dala popraviti ona dva čolna, v katerih se pasanti prevažamo med Gornikom in orozniško postajo v slučaju slabega vremena, ker puščata.

Celje

□ Šahovska tekma med Celjem in Varaždinom se je končala preteklo nedeljo z rezultatom 7 : 1 v prid Varaždina. Na vsaki strani je igralo 8 tekmovalcev. Celjani so dosegli samo 2 remisa, dočim so Varaždinci nastopili s starimi izkušenimi igralci in odnesli zmago. Sledil sledi tekma med Mariborom in Varaždinem. Po rezultatu v Celju soditi bo moral Maribor postaviti vrsto svojih najmočnejših igralec, če hoče zmagati.

Caško

Premovanje. 12. aprila t. l. se je vršilo premovanje krov. Priredila ga je tukajšnja Kmetijska podružnica. Kmetje so prigrali prav lepo živino. Oni, ki so jo ogledovali, so se kar zavzeli, kje se se je našlo toliko lepe živine, ker se je mislilo, da od vojske sem kravoreja zaostaja. Mnogo sta se trudili za to premovanje g. načelnik Kmetijske podružnice g. Milkel Hrastnik in tajnik g. Podberšak. Imata za svoj trud lepo zadoščenje. Ocenjaval je živino z vso nepristranostjo gosp. dr. Jerina, tukajšnji živinodravnik. Zeleti bi bilo, da bi se vedil kak seznam premovanih krovov, pa se pažilo na teleta od teh, ker bi se s temi na vsak način bolj pospeševala živinoreja, kakor pa z od drugod importiranimi. S premovanjem je Kmetijska podružnica storila prav važno in koristno delo ter si pridobila zaupanje in ugled. Ne bodi to premovanje zadnjé!

Smrtna kosa. Umrla sta 6. aprila Amalija Medved, kuhanica, doma iz Frankolovca in 12. aprila Marija Tomzelj, kmečka dekleka iz Krištofa. Prva je umrla vsled jetike, druga pa vsled pljučnice. Marija Tomzelj je bila resna in pobožna dekleka.

Himen. 10. aprila sta bila poročena gospod Dragotin Drolenik, učitelj v Leskem in gđa. Ida Kokalj, zasebna uradnica. Poročena sta bila v Smarijeti pri Rimskih Toplicah.

Influenca. Ta neljubi gost se je pojavil. Nekaj jih je že občutilo njegovo pest. Vse želi, da čimprej zopet izgine.

Trbovlje

□ Praznovanje 1. maja. Krščansko socialno delavstvo bo proslavilo 1. maj letos kar najbolj slovensko. Dopoldne bodo delavci prisostvovali sv. maši v farni cerkvi, popoldne ob štirih se pa vprizori v Društvenem domu komedija s tremi dejanji »Narodni poslanec«. Po igri se bo razvila domača zabava ob sviranju orkestra. Praznovanja 1. majnika se udeležijo tudi tajniki Jugoslav. strokovne zveze iz Ljubljane. Delavce vseh strok vabimo, da se udeležijo naše proslave.

□ Stavbišče za hišo glav. dobitka efektne loterije Držuvenega doma je kupljeno ob glavnih cestih na takoj prometnem mestu nasproti gostilne »Skrat«, ki je last gospode Logarjeve. Prostor je zaznamovan z tablo in napisom, v kakšne svrhe je stavbišče namenjeno. Pasanti zanimali ogledujejo prostor in si gotovo tudi vsakdo želi, da bi bil deležen stanovanjske hiše z dvemi sobami, kuhinjo, shrambo, vrtom itd., ki bo stala nad 50.000 Din, medtem ko stane srečka samo 10 Din. Tako bo za 10 Din prisel nekdo, ki mu je sreča mila, do lepe hišice.

□ Izvolitev župana se nepotrdila. V soboto je potekel rok za potrditev župana. Ker pa potrditev še ni došla, sklepamo, da se bo celo stvar zavlekla; to pa gotovo, ker je bilo izvoljenih več komunističnih odbornikov, med njimi sam župan, in ker stranka, ki je dobila relativno večino glasov, nima med ljudstvom nobene opore. V Ljubljani se je mudila v pondeljek deputacija socialistične stranke.

□ Ako si reduciram. Pri zavodu za varstvo otrok je bila z ukinitev tej zavoda reducirana upraviteljica I. B. Ko je dobila v Celju neko službo, je hotela odpotovati v soboto na svoje novo mesto. Na kolodvoru ji je bila pa zaplenjena vsa prtljaga, ker ni mogla v rudniškem konsumu plačati nekega malenkostnega dolga. Nad tem čnom se je zbrano občinstvo na rovaš rudniškega konsuma ogorčeno izražalo.

□ Dvojna mera pri TPD. Ko je bilo lansko leto odpuščenih pri TPD več nameščencev nemškega pokolenja, jih je bila izplačana odpravnina v višini triletne plače in so dobili nekateri več stotisoč dinarjev na roke. Obenem se jih je zvišala pa se penzija. Ko so bili pa to leto reducirani nameščenci in rudarji, niso dobili nobene odpravnine, penzija se je podelila pa le dosluženim. —

□ Delavstvo v organizaciji! Delavska zbornica je razposlala na strokovne organizacije vseh rudnikov TPD pred štirinajstimi dnevi pravljene pole, da se reducirani rudarji prijavijo v svrhu podpore ali izselitve. Oglasilo se je pa izmed 1800 reduciranih komaj par sto. Tega je gotovo krivo, ker delavstvo premalo poseže strokovne organizacije, in bi pri teh dobilo nasvete ali podporo, kateri bi se članom delila. Ako delavstvo nima zaupanja v organizacije, v katerih je bilo večkrat razočaran, bi toplo priporočali Strokovno zvezo rudarjev, ki se nahaja v prejšnji Martinčevi hiši, ali sedanjega lastnika I. del. konsumnega društva na Vodah.

Ptuj

□ Muzejsko društvo v Ptuju bo priredilo v petek dne 23. t. m. ob šestih zvečer v mestnem umetnišču predavanje. — Predaval bo znanični umetnostni zgodovinar dunajskega vseučilišča prof. dr. Strzygowski o izvoru in razvoju arijske umetnosti. Predavanje bo spremiljalo mnogo sklopiteljnih slik. Ed redko se nude v Ptuju prilika za tako zanimivo predavanje.

□ Umrl je dne 17. t. m. Mihail Kajuc, ki je bil po mestu znan pod imenom Šebek. Vneta so se mu pijuča. Petdeset let je služil mestni cerkv, gonil meh pri orglah in zvonil. Star je bil 78 let. Pred sedmimi meseci se je očenil. Pogreb se je

vršil dne 19. t. m. iz mrtvašnice na pokopališče. Mnogo Ptujčanov se ga je udeležilo.

□ Obesil se je ponoči dne 19. t. m. Andrej Pfeifer, branjevec in starinar. Prej je bil mestni komisijar. Zjutraj dne 19. so ga opazili visičega na jubilanti na Zupančičevem travniku blizu Ljudskega vrta. Prepeljali so ga v mrtvašnico. Kaj je gnalo moža v smrt, ni znano.

□ Umrla je Jera Skledar iz Sent Lovrenca na Dravskem polju, članica tamkajšnje Marijine družbe. Prepozna je prišla v bolnišnico. Marijine družbenice iz Sent Lovrenca so jo nesle dne 19. t. m. na ptujsko mestno pokopališče, kjer so ji zapele tudi lepo žalostinko.

Primorsko

Tudi predavanja o jetiki so nevarna Italijanski državi. Za soboto zvečer je bilo napovedano v Mavhinjah sklopitelno predavanje o jetiki. Predavati bi moral neki tržaški zdravnik. V soboto zvečer sta prišla s prijateljem, ki je potrežljivo nosil težki sklopitel, v Mavhino. Tu ju je sprejela ukažljena mladina s potrim obrazom, češ, da ne bo predavanja ničesar, ker so ga fašisti enostavno prepovedali. Zdravnika ni seveda prav nič presenetil, ker so podobni nastopi loka'ni fašističnih organizacij prišli že v sistem na Primorskem. Klub temu se je podal s tovarišem v fašistično vojašnico, da pojasni, da gre za čisto zdravniško predavanje. Tam je bila zbrana močna četa fašistov, ki so prišli tudi iz Nabrežine. Z glavarem se je prilečel barantanje za predavanje, kakršna so v navadi s fašisti in nižjimi državnimi organi. Dokazati, da je predavanje po zakonu dovoljeno, ne pomaga nič. S fašisti se je treba »zglihati«. A »glijenga« ni izdala; fašistični glavari je enostavno izjavil, da dovoli predavanje, ako predavatelj predloži dovoljenje ečl prefekta, viceprefekta ali župana! Tako mu je naroci kapitan, ki se je odpeljal zopet v Nabrežino. Predavatelj sta hotela oditi, a glavar se je v zadnjem trenutku spomnil, da je treba o dodatku sestaviti protokol! Treba se je bilo legitimirati. Zvestenu glavarju se to ni zadostovalo. Stekel je za zdravnikom, ki rovari proti državi s predavanji o jetiki, na železniški postaji in zahteval od njega še naslov. S tem je bilo pravici dozadeno in predavanja ter priedelitev so se dalje dovoljene...

Farinacci v Trstu. »Viva Roberto Farinacci! Viva fascismo intransienti!« Farinacci, tu con noi, noi con te! Velikanski lepoti po vseh hisbah in tudi na tramvaju so v soboto popoldne naznani, da se pripelje zvečer s pariškim vlakom Roberto Farinacci, nekdajšnji glavni tajnik fašistične stranke, začovornik najodločnejšega boja proti oponiciji. »Viva intransigentni fašizem!« Kot glavni tajnik je sicer Farinacci odstopil, a fašizem ni zaradi tega prav nič popustil. Farinacci je sedaj toliko bolj prost, da lahko ščuva maso proti opoziciji in tako tudi se deli nekoliko reklame. A v Trstu je menda doživel razočaranje. Ako bi bil potrebljal malo preko one majhne čete kričal, ki se je z bakljami ruvala okrog njega, bi zadel na mrke obrazne popolnoma pasivne množice. Trst se je že naveličal takih pompoznih prizorov in vije »Panem!« Kruba nam daje! Ko je godba odprtala fašistično himno, je pričel neki fašist ploskati na vso moč, a masa se ni odzvala; niti odkril se ni nikdo. Farinacci se je udeležil obhoda po mestu. Razburjenje v mestu je trajalo pozno v noči in še ob 1.30 po polnoči sem prisostvoval na trgu Doldosi mahnemu incidentu. Nekdo je nekaj rekel proti mimočočim fašistom; ti so da odvedli v svoj urad, kjer se je moral zavgorjati. — Slučaj je hotel, da se je Farinacci na svojem pohodu po Italiji v petek zvečer pripeljal v Benetke z istim vlakom kakor jaz. To vam je bilo vpetja »Eia, eia, alalà!«, godba, petje brez konca in kraja. Tuji so kar strelili. Še mene bi bilo kmalu potrebovalo za seboj to navdušenje ogromne mase; objela me je neka tajna sila, da bi izkričal svojo dušo. Tu sem se zopet enkrat prepričal, da Trst ni italijanski. Kdo bi bil v stanu dvigniti tržaško množico do takega eksztaznega navdušenja za nekaj čisto nedoločenega, nekonkretnega, za neki imperij, ki visi visoko v zraku?

Mons. dr. Hilarij Zorn, bratranec pšk. knezna Alojzija Zorna, ki je tudi v Lj

Po svetu

Modernizacija Turčije.

Turkološki kongres, ki se je vršil v mestu Baku marca t. l. je sklenil delati na to, da se uvede v vseh turških krajih latinski alfabet. Kongres se je vršil pod protektoratom sovjetske vlade v Aserbejdžanu, ki je v svojem področju že povsod uvedla pisavo z latinskim črkami. Kongresa so se udeležili razen delegatov vseh turško-tatarskih krajev Rusije, Kavkaza in centralne Azije še orientalisti svetovnega slovesa, kakor dekan univerze v Stambulu Keuprulu Zadé Fuad bey, znani ruski profesorji Oldenburg, Pavlović, Samuelović, Bartold, univerzitetni profesor iz Kölna Mentzel, profesor Mezsarov iz Budimpešte itd.

Na sporednu kongresa so bile razne točke: turški lingvistični študij, etnografija, sprejem latinskega alfabetu in drugo. Za latinico so govorniki navajali zlasti sledče razloge: tisk knjig in časopisov bi se silno pocenil. Dnevnik »Hakimiet Millié« piše, da mora dober turški tipograf prakticirati deset let, medtem ko na zapatu zadostujeta dve leti za vzgojo perfektnega tipografa. Arabski alfabet je tudi velika ovira, da se tuje ne uče turškega jezika in tako je Turčija še vedno ločena od evropske kulture.

Kongres je sklenil, uvesti v vseh krajih obligatni pouk latinice. Dosej pa je bilo 90 odstotkov prebivalstva analfabetov! Proti sklepku je glasovalo le malo intelektualcev. Pa tudi ti povečini obvladajo kak evropski jezik.

Nastanejo pa tehnične težkoči. Kako reproducirati nekatere glasove turškega jezika z latinico? Kakšna fonetika naj se uporablja: slovenska, francoska, nemška, italijanska ali madžarska? Zdi se, da je najbolj prikladna madžarska fonetika, ker je najbolj sorodna turški.

Začnino je, da pri končnem glasovanju ni nikje dvignil glasu proti uvedbi latinice. Tako je mogel na zaključnem banketu neki govornik izreči besede: Kongres je definitivno pokopal arabski alfabet, ki ni našel med nami niti enega zagovornika.

Na kongresu se je zlasti povdarjal, da naj bi čimprej uvedle latinski alfabet tudi sosedne dežele izven mej sovjetske republike, t. j. Turčija, Perzija, Afganistan itd.

Tudi na Japonskem se vrši živahnata propaganda za upeljavo latinskega alfabetu in je državna akademija znanosti v to svrhu že dolila posebno komisijo.

VIII. KONGRES MEDNARODNEGA INSTITUTA ZA POLJEDELSTVO.

Dne 19. t. m. je v Rimu začel zborovati VIII. kongres Mednarodnega instituta za poljedelstvo. Navzoči so zastopniki 72 držav in kolonij. Palača, ki jo je institutu podaril italijanski kralj, je bogato okrašena z zastavami vseh teh držav. Slovenski otvoriti kongresa so prisostvovali kralj Viktor Emanuel z večjim spremstvom, ministrski predsednik Mussolini, domalega ves diplomatični zbor — navzoč je bil tudi naš poslanik Antonijević —, mnogi senatorji, ministri itd. Po otvoritvenem govoru Demichelisa je imel daljši govor v francoskem jeziku ministrski predsednik Mussolini. Uvodoma je spomnil, da je bil v starem Rimu dan 19. aprila posvečen Cereri, kar ima za kongres poseben pomen. Potem je opozoril, kako se v gospodarstvu vsled bega od kmetijstva vedno bolj izgublja ravnotežje v gospodarstvu in med socialnimi silami ter skladnost med razredi. »Sile in nade narodov — je zaključil Mussolini — »se morajo zopet obrniti proti zemljiji, da zajemajo iz tega prvega vira vsega prospeha, iz te vedno obnavljajoče se rezerve moč za svoj preroj, ki naj vrne svetu njegovo vedrost in bogastvo.«

NOVA, IMPERIALISTIČNA FASISTOVSKA HIMNA.

Glavno vodstvo italijanske fašistovske stranke je naprosilo pesnika F. V. Rattija, da spesni novo fašistovsko himno, ki bo odgovarjala sedanjim novim velikim ciljem fašizma: obnovi rimskega cesarstva. Ratti je prošnji ugodil na ta način, da je v prejšnjo obliko vili nove misli. Nova himna, ki je divje bojevita, govori o sinovih starih rimskega legijonarjev, ki nadaljujejo tisočletno pot, na kateri jih nič ne more ustaviti. Kakor kohorte Cesarju sledi svojemu Duceju; na njegovo znamenje vrnili krono, ki ji je ne bo nikje več vzel. Za vsako kitico sledi refren:

Sulla faccia della terra
Son mutevoli gli eventi
Cambian forma i continenti
Passan genti e civiltà.
Nella pace e nella guerra
Non mai stanca e non mai doma
Solo Roma, solo Roma,
Solo Roma eterna sta!
Eja! Eja! Alala!

(Na zemlji je vse izpremenljivo, minevajo narodi in kulture; toda v miru in vojni stoji nevgnan in nevkročen samo večni Rim.) Nova himna se poje po dosedanji Blancovi melodiji, le da je ritem prejšnjega >ritornellac sedaj ritem kitice.

* * *

+ Kongres sufražetk v Parizu. Od 23. do 30. maja se bo vršil v Parizu deseti mednarodni kongres sufražetk. Prislu bodo zastopnice 36 narodnosti.

Iz katoliškega sveta

Katoliški pokret v Franciji.

Po zadnjih državnoborskih volitvah v Franciji so prišli do oblasti najbojevitiji zastopniki lože. Levičarska večina je Herriot frenetično plaskala, ko je napovedal vojno katoličanom in Cerkvi. Herriot in njegovi so bili takrat še pijani zmage, dobljene malo prej v volivnem boju, pa so mislili, da jim bo tudi zadeva kulturnega boja gladko kakor povrči stekla in jih zasula z lavorikami zmage. Imeli so se pač za močnejše, kakor se je kmalu pokazalo, da so. Njihova številčna moč v parlamentu se je izrabljala v medsebojnem trenju in ljubosumnosti. Nad njimi so se izpolnile besede: kraljestvo, ki je samo v sebi razdeljeno, bo propadlo. Nadaljevanje predvojnega kulturnega boja, kakor ga je bil Herriot napovedal, se je vršilo v toliko bolj ali manj, kakor so bili prizadeti višji in nižji uradniki, ki so ga izvajali, osebno bolj ali manj kulturnobojno razpoloženi. V parlamentu je bila levičarska večina bolj slammata mož, in kulturni boj ni mogel zavzeti tiste smotnosti in enotnosti, kakor pred vojno.

To je bil vzrok, da ni vse tako gladko steklo, kakor po žnorci. Drugi vzrok pa so bili nič manj bojažljivi in boja vajeni Alzachi in Lotrinžani. Herriot se je močno zmotil, ko si je v njih predstavljal francoske katoličane izpred vojne. Alzachi in Lotrinžani so verni, zavestni, vzrastli so v boju in trdno so organizirani. Taki so se krepko postavili po robu za svoje pravice.

Pa tudi francoskih katoličanov izpred vojne ni več mogoče spoznati. Slobodomiselci so bili po Herriotu hudo razkoračili, misleč, da bodo katoličani udarce mirno in tiko prenašali, kakor so jih pred vojno. Tako so si oni predstavljali boj in se že videli in proslavljali kot zmagovalce. Toda katoličani so pogumno pobrali rokavico, ki jim jo je framsontvo vrglo, izvajajoč jih na boj. Katoličani pa imajo v sedanjem boju tudi moralno krepko pozicijo, kakor se je pred vojno zdelo, da je niso imeli. Pred vojno so jim očitali: za francoski narod niste ničesar storili, držali ste ga v temi in vezeh. — Seveda ta očitek je bil neosnovan. Kajti za svojo kulturo in marsikatero slavno razdobje v zgodovini pred revolucijo se ima francoski narod zahvaliti edino vplivom Cerkve. Toda ta argument je bil za slobodomiselca prazen, ker po njegovem pojmovanju se je začela doba slave in napredka francoskega naroda šele z veliko revolucijo.

Danes pa francoski katoličani lahko počažejo na šele polpreteklo dobo in nihče ne more vstati in jim vreči v obraz očitka, da so zajedalci naroda, nihče jim ne more odrekati zaslug za narod in državo. To jim je močen moralen temelj, iz katerega jim raste zavest. Za Francijo so mnogo žrtvovali in hočejo, da bo Francija v bodočnosti slavna, kot je bila v preteklosti. Pravice sodelovati za slavno bodočnost in moč naroda si ne dajo vzeti. Še več, katoličani se ne le dobro in krepko branijo, prešli so celo v ofenzivo. V framsontvu kažejo strup, ki izpodjeda moralno in slabu narod tudi fizično ter mu koplige grob. Narod spominjajo na boj, ki ga je ravno prestal za svojo svobodo in ga opozarjajo, da se bodo v prihodnosti zopet povrnili enaki trenutki. Ako se bo takrat Francija hotela obdržati, bo morala biti močna. Framsontvo s svojo »naravno moralno« in njenimi posledicami narod slab, kakor dokazujejo letne statistike.

Zato so se katoličani dvignili v boj za slobodo Cerkve in rešitev naroda in države. Z organizacijo so prepletli vso državo in predstavljajo danes naivčje moralno silo v Franciji. Njihova »narodna katoliška zveza« je bojna organizacija, ki šteje danes po še ne dveletnem obstoju čez en in pol milijona zavednih članov. Nedeljo za nedeljo zbira ta organizacija na svojih zborovanih desetisočih zborovalcev, ki potem široj ogenj navdušenja dalje v svojem krogu. Zadnjega zborovanja v Landerneau se je udeležilo imponantno število nad 100.000 članov. Njihove vrste se množe od dne do dne. Zavestni katoličani se kažejo vedno bolj v javnosti in glasno uparjajo pravice Cerkve. Indiferentni se prebujujo ter množe vrste bojevnikov katoličanov.

Na čelu tega ofenzivnega pokreta stoji general de Castelnau, slaven in priljubljen vojak, ki kot enakopraven deli z maršalom Fochem zasluge na zmagi francoskega orožja v svetovni vojni. Zdi se, da bi vodstvo ne moglo priti v boljše roke. Kajti v mali dobi boja so bojevniki za sveto stvar Cerkve dosegli že znatne uspehe. Herriot je napovedoval: Krčanski nauk iz šol in Alzacijski in Loiringiji ven, katoličani so javno rekli, ne, temveč krščanski nauk ostane. In je ostal. Herriot je hotel odpraviti poslaništvo pri sv. Stolici, »Kat. narodna zveza« je napovedala boj za ohranitev poslaništva. Dobila je javno mnenje za svojo tezo in poslaništvo je ostalo. Itd. na vsako bojno napoved so katoličani postavili protinapoved in so tudi zmagali na celi črti. Da so ti uspehi rodili novega poguma, ni treba poudarjati. Katoličani so po »Katoliški narodni organizaciji« stopili z letosnjim letom v novo fazo boja: v ofen-

zivo. Na občnem zboru, ki se je vršil dne 24. novembra 1925 v Parizu, so za l. 1926. določili program: 1. zahtevamo svobodo verskih obredov in odpravo postav iz l. 1901. in 1904., s katerimi so bili redovi razpuščeni; 2. svobodo pouka, to je proti državnemu framsonskemu monopolu na šolstvo, svobodo, enakopravnost in državno podporo katoliškim privatnim šolam; 3. priznanje pravic in pomena družine, to je proti civilnemu zakonu in proti razporoki.

Te točke bodo obravnavali na zborovanju v letu 1926. Pripravili bodo javno mnenje, da zavzame v teh točkah stališče in nazor krščanstva. Ako letos ne izvedejo vsega, bodo drugo leto. Neizpodbitno dejstvo je, da se je v Franciji začel živahan katoliški pokret, ki ne bo kmalu nehal. Upajmo, da dosegne svoj cilj: izbriše iz obličja francoskega katoliškega naroda prah, s katerim je svobodomiselstvo zakrilo katol. značaj tega ljudstva.

PAPEŽEVO PISMO MEHIKANSKIM SKOFOM.

»Osservatore Romano« objavlja apostolsko pismo, ki ga je sv. oče poslal mehiškim skofom. Pismo naglaša, da državni predpisi, ki so jih sovražniki cerkve v Mehiki uveljavili proti katoličanom, niso »ordinatio rationis« in ne zaslužijo imena zakonov. Zato so imeli mehiški katoličani popolnoma prav, da so proti tem predpisom dvignili svoje proteste. Verniki naj se šizmatičnim spletkom tudi v bodoče trdno upirajo. Potem opominja pismo mehiške katoličane, da se nikakor ne umaknejo iz javnega in političnega življenja, marveč da naj z vso vnemo izvršujejo vse državljanke pravice in dolžnosti, da naj se udejstvujejo na verskem, moralnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem polju ter se zavzamejo posebno za vzgojo mladih.

Papežev letopis za l. 1926. Italijanski politični listi s presenečenjem beležijo, da navaja letošnji Papežev letopis med papeževimi naslovni tudi sledčega: »slavno vladajoči suveren časnih dominijev Sveti rimske cerkve.« Listi naglašajo, da tega naslova v Letopisu niso navajali ne za Pija X. ne za Benedikta XV. ne za Pija XI. do letošnjega leta. Ugibajo vse mogoče, pravega pa še niso ugenili.

Cerkveni vestnik

SLOVENSNA TRIDNEVNICA na čast SV. PETRA KANIZIJA

v proslavo njegovega proglašenja za svetnika in cerkvenega učenika v cerkvi sv. Jožefa (pri jezuith) v Ljubljani.

Sobota, 24. aprila ob 7. zvečer. Otvoritev tridnevnice: Razkritev in blagoslov njegovega slike. — Prvi slavnostni govor: »Sv. Peter Kanizij v življenju in po smrti« govoril vsečeliščni dekan dr. Lambert Ehrlich. — Nato pete litanijske z blagoslovom.

Nedelja, 25. aprila. Praznik varstva sv. Jožefa: Ob 6. zjutraj: skupno sv. obhajilo kongregacij in drugih. — Ob 8. zjutraj: pontifikalna sv. maša. Sv. maša bodo tri dan še ob pol 6., pol 7., pol 8. in 9. — Ob 4. popoldne: slovenski shod vseh Marijinih družin in kanizijskih častilcev. — Drugi slavnostni govor: »Sv. Peter Kanizij in njegovo delo za Cerkve«, govoril stolni župnik in kanonik dr. Tomaž Klinar. — Nato slovenska procesija s sv. Rešnjim Telesom in pričaganimi svečnimi, slovenske litanijske z blagoslovom.

Ponedeljek, dne 26. aprila. Praznik Materje božje dobrega sveta: Zjutraj sv. maša ob pol 6. in pol 7. in pol 8. — Ob pol 7. zjutraj: sv. maša s petjem in blagoslovom. — Ob 7. zvečer: Tretji slavnostni govor: »Sv. Peter Kanizij kot apostol«, govoril o. Godfrid Ploj O. F. M. — Nato pete litanijske z blagoslovom.

Torek, 27. aprila. Praznik sv. Petra Kanizija: Zjutraj sv. maša ob pol 6. in pol 7., in pol 8. — Ob pol 7. zjutraj: slovenska sv. maša. — Ob 7. zvečer: Četrji slavnostni govor: »Duh sv. Petra Kanizija«, govoril vsečeliščni prof. dr. Jožef Učič. — Nato slovenske litanijske zahvalne pesmi.

Vse te dni bo v cerkvi sv. Jožefa izpostavljena v počesnjenju svetinja sv. Petra Kanizija.

Iz mojih spominov

Spisal Franjo Skuklje. Cena 70 Din

Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani

Mariborsko gledišče

Repertoar:

Sreda, 21. aprila: Zaprti.
Četrtek, 22. aprila: Ob 20 uri »EVANGELNIK« ab. D (kupon).

Ljubljansko gledišče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

21. aprila, sreda: »Pygmalion«, Red E.

22. aprila, četrtek: »John Gabriel Borkman«, Red B.

Predstava v naši državi. Opozorjamo občinstvo na ponovitev duhovitev in zabavne komedije »Pygmalion« dne 21. aprila ob 8 zvečer. Komedija je imela dosedaj pri občinstvu lep uspeh. V četrtek repriza Ibsenovega »Borkmana«, pretresljiva tragedija genialnega bankirja. V petek se igra v abonenstvu Finžgarjeva ljudska igra »Naša krija, v soboto proslavi Narodno gledališče obletnico smrti svojega odličnega režisera in igralca Borisa Putjata z novonaštiranim romanom Dostojevskega Idiotom.

Zanimivosti

Ekscentričen milijonar.

Pretečen teden je na svoji jahti v Essexu na Angleškem umrl čudak-milijonar po imenu Brown. Pred 36 leti je iz Amerike prišel na svoji jahti na Angleško obalo, zavrgel staro jahto ter kupil novo za 43 tisoč funtov. Vesta čas je jahta ležala eno miljo od brega ter bila vedno pod paro pripravljena na odhod. Mornarje je imel vedno v pripravljenosti, jahta je bila vedno preskrbljena z živežem in premogom za dolgo pot. Nihče od posadke ni smel ostati na jahti po noči razen njegove telesne straže. Bal se je za živiljenje in celo v premoga je včasih domne

Gospodarsivo

Občni zbor Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani

V torek dne 20. aprila ob 11 dopoldne se je vršil v posvetovalnici bančnega poslopnja občni zbor Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani.

Iz poročila upravnega sveta je razvidno, da je ta ugledni in močni čisto domači zavod v preteklem letu znatno napredoval. Bilanca postavka dolžnikov se je dvignila v letu 1925 na Din 197.000.000 napram Din 160 milijonov v letu 1924. — Hranilne vloge na knjižice so poskočile od Din 40.000.000 na Din 62 milijonov, kar znači povišanje za 55 odstotkov. Tuja denarna sredstva na knjižicah in tekočih računih so znašala koncem leta 1925 okroglo Din 230.000.000 in so se torej v enem letu pomnožila za ca. Din 53.000.000. Celokupni proimet v minolem letu je znašal čez 10 in pol milijard Din in je bil za 50 odstotkov večji kot v letu 1924.

Klub splošnemu napredku izkazuje zavod nekaj manj dobička kot za leto 1924 in sicer v prvi vrsti radi dejstva, ker je moral v minulem letu plačati nad Din 1.200.000 več davkov kot v letu 1924. Na podlagi izkazanega dobička v znesku Din 1.475.916.10 je občni zbor sklenil v smislu predloga upravnega sveta razdelitev 10 odstotkov dividende, ki se bo izplačevala pri centrali in vseh njenih podružnicah od 1. maja t. l. naprej in sicer v znesku Din 10 za delnico.

Sledile so volitve v upravni in nadzorni svet in so bili izvoljeni v upravni svet gg.: dr. Josip Basaj, dr. Anton Breclj, Karl Čeč, dr. Josip Dermastia, Janko Jovan, Srečko Kobi, dr. Jakob Mohorič in Ivan Zabret. — V nadzorstvo so bili izvoljeni gg.: Josip Burgar, dr. Josip Jerič, dr. Anton Jerevšek, Evgen Legat in Martin Steblownik.

Iz dosedanjega poslovanja tega solidnega zavoda je razvidno veliko zaupanje, ki ga uživa med vlagatelji in v poslovem svetu, kar mu jamči za sijajno bodočnost.

Likvidacija. Kmetijska nabavna in prodajna zadruga v Črnomlju, reg. zdr. z o. z. se je po likvidaciji razdrožila.

>Union, delniška stavbinska družba v Ljubljani sklicuje redni občni zbor na dan 17. maja 1926 ob 16 v srebrni dvorani >Uniona< (bilanca 1925, volitev 5 članov in 2 nájemnikov nadzorstva).

Občni zbori. Tovarna usnja Franz Woschnagg in sinovi, d. d. v Šoštanj, (II. redni) v pisarni v Šoštanj dne 1. maja ob 10 (bilanca 1925); Kred. društvo Mestne hranilnice v Mariboru (VI. redni) 8. maja ob 18 v ur. prostorih Mestne hran. v Mariboru (volitev 9 duhovnikov in 2 nájemnikov, 2 pregledovalcev računov in 1 nájemnika); Arhar, lesna trgovina in industrijska d. d. v Ljubljani dne 5. maja ob pol 11 v sejni dvorani Kred. zavoda (bilanca 1925); volitev novih članov uprave z žrebom, volitev 2 revizorjev, ozir. njih nájemnikov).

Napreddek domače industrije. Jeklarna grofa Thurn v Guštanju bo z novimi specialnimi stroji začela v kratkem izdelovati znane podkve znamke >Pudele<.

Zračni promet v naši državi. V Belgradu se je na inicijativo Aerokluba ustanovilo Društvo za zračni promet d. d. s kapitalom 6 milijonov Din (razdeljenih v 24.000 delnih nominalnih 250 Din). Upustiti nameravajo z najmodernejšimi aeroplani linijo Belgrad-Zagreb. Pri tem je umestno vprašanje: Kaj bo z Ljubljano v tuzemskem zračnem prometu.

Blagovni promet na ljubljanski borzi v februarju 1926. V mesecu februarju 1926 je znašal blagovni promet ljubljanske borze za blago in vrednote 599.110 v pol wagonu v vrednosti 3.652.860 Din 50 p. (v januarju 1926 299 wagonov za 2.653.730 Din). Od tega odpade na žito 65.50 wagonov, na les 529 wagonov in na oglie 5 wagonov.

Nova križarska vojska otrok.

Francoški spisal Henry Bordeaux.

26

Prevedla K. H.

>Da,< je zaključila Ančka, ki se ničemur ne čudi, spriklonila se je, kakor so se ovčke pred pastirčkom Stefanom.

In Katinka je dostavila:

>Ali kakor sinoči koštrun pred tvojim bratom Lipetom.<

Duhovnik ne pozna pastirja Stefana in vkljub svoji učenosti ne ve, da dela Lipe čudeže. Ne odobrava, da se kdo vmešava v njegovo pripoved, vendar pa svojih poslušavcev ne izpusti. Pripomniti treba, da nikoli nima toliko ljudi okoli sebe, kadar pridiga. In s takšno vmeno izvršuje dolžnosti vodnika, kakor bi predsedoval seji društva za cerkveno zgodovino v Izérski dolini ali seji pri sv. Janezu Mauriensem.

>V tej deželi, otroci, je bilo rojenih več zelo zaslužnih duhovnikov. Med tistimi, katerih spomin se je ohranil, vam bom našel duhovnika Aigle. Ta duhovnik po volji božji, ki je bil vzor pobožnosti in radodarnosti, je z vsemi svojimi močmi skrbel za prebivavce, ki jih je napadla kuga, ki je leta 1627. razsajala po Lanslebourg. Zdaj pripravljam njegov

Govori kot iz knjige, ki se jo je naučil na pamet, toda s svojim duhovnikom Aiglejem nima sreče. Otroci klepetajo med seboj. Ne gre malim potepuhom pri povedovati življenjepis dobrih mož, ki delajo čast deželi. Utrujen poseže v tobačnico, si napolni nos in brezbrinjo se poslovi od čete:

>Župna cerkev je tu, prav pred vami. Lahko greste noter. Želim vam srečno pot.<

>Gospod župnik,< pravi Lipe, ki se je postavil

Zvišanje kapitala. Prometna banka d. d. v Ljubljani je na zadnjem občnem zboru sklenila zvišati delniško glavnico v etapah za 6.250.000 Din na 10 milijonov.

Zlate bilance dunajskih velebank. Izmed vseh avstrijskih velebank je dosedaj samo 1 objavila svojo bilanco za leto 1925. in obenem svojo zlati bilanco. V prvi polovici prih. meseca se bo vrnila menda konferenca vseh velebank, da bodo določili enotne smernice tako glede dividend za 1925 kakor tudi glede zlatih bilanc.

Ameriška zunanje trgovina v marcu zopet pasivna. V mesecu marcu 1926 je po poročilih berlinskih lisov znašal uvoz v Ameriko 885 milijonov dolarjev (v februarju 880), izvoz pa 875 milijonov (v februarju 858 milijonov). Bilanca ameriške zunanje trgovine je pasivna že od meseca januarja t. l. sem.

Borza

Dne 20. aprila 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 18.524—18.564 (18.52—18.56). Italija 228.04—229.24 (228.16—229.05). London 275.987—277.187 (276—277.20). Newyork 56.655—56.955 (56.73—57.03). Pariz 190—192 (190.06—193.06). Praga 168.154—169.154. Dunaj 8.0065—8.0465 (8.0175—8.0475). Curih 10.9554—10.9954 (10.95625—10.99625). Bukarešti 22.70—28.20.

Curih. Belgrad 9.115 (9.12). Budimpešta 72.50 (72.50). Berlin 123.275 (123.375). Italija 20.82 (20.835). London 25.1725 (25.1875). Newyork 517.75 (518.125). Pariz 17.1225 (17.45). Praga 15.345 (15.35). Dunaj 73.075 (73.075). Bukarešti 2.10 (2.05). Sofija 3.745 (3.75). Amsterdam 207.60 (207.90). Bruselj 19 (19.05). Kopenhagen 135.60 (135.70). Stockholm 138.675 (138.85). Oslo 113.65 (113.375). Madrid 74.70 (74.50).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.455. Kodanji 185.60. London 34.415. Milan 28.45. Newyork 707.85 (ček 705.65—709.80). Pariz 28.40. Varšava 69.75. Valute: dolarij 706.70, angleški funt 34.35. Hira 28.42. dinar 12.42. češkoslovaška krona 20.92.

Praga. Devize: Lira 185.54. Zagreb 59.30. Pariz 111.425. London 163.95. Newyork 38.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 74—76, vojna odškodnina 300 den., zas. avni listi 20—21, kom. zas. avni listi 20—21, Celsija 200—205. Ljublj. kreditna 175 den., Merkantilna 100—102, zaklj. 102. Praštediona 866 den., Slavenska 50 den., Kred. zavod 165—175. Strojne 95 bl., Trbovlje 362—378. Vevče 100 den., Stavbna 50—60, Šešir 110—110, zaklj. 110.

Zagreb. 7% invest. posoj. 77.25—77.50 agrari 46—47, vojna odškodnina 309—310.50. april 311—312, maj 313—315. Hrv. esk. 105—106. Kred. 112—114. Hipobanka 61—65. Jugobanka 97.50—98.50. Praštediona 870—872.50. Ljublj. kreditna 175 den., Slavenska 50 bl., Rječka >Etnek 140. zaklj. Narodna banka 4000 den., Zem. Bos. 135—145. Eksploatacija 25 bl., Šeferčica 310—320. Nitrag 30 bl., Gutmann 250—260. Slavex 150 bl., Slavonija 42—43. Trbovlje 355—360. Vevče 100 zaklj. Brod. tvorn. vag. 52.50 zaklj.

Dunaj. Podon.-savška-Jadr. 778.000. Zivno 708.000. Alpine 238.000. Greinitz 120.000. Trbovlje 459.000. Leykam 133.000. Hipobanka 71.500. Mundus 1.090.000. Slavonija 51.000.

Blago.

Ljubljana. L. es: Krajkini, brez lubja, feo na klad. post. za 100 kg 4 vag. 14—14, zaklj. 14, deske jelove, 4 m, 20, 25, 30, 40, 50 mm, suhe, konične, I., II., III., feo na klad. post. 475 bl., bukovi plohi, 40—100 mm, od 250 mm naprej, feo meja 510 bl.—Premog: Kal. ca. 7000 antracit, Orle, feo vagon Skofljica, kosovec, za 1 tono 500 bl., kockovec, za 1 tono 450 bl., orehovec, za 1 tono 400 bl., zdrob, za 1 tono 350 bl. Kal. ca. 4800, feo vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono 260 bl., kockovec 35—40 mm, za 1 tono 240 bl., orehovec 20—35 mm, za 1 tono 210 bl., zdrob 10—20 mm, za 1 tono 190 bl. Kal. ca. 3500, feo vagon Novo mesto: kosovec, za 1 tono 170 bl., kockovec 100 mm, za 1 tono 150 bl., orehovec 50 mm, za 1 tono 140 bl., zdrob, za 1 tono 130 bl., ravn, za 1 tono 120 bl.—Zito: 3. skok v daljavo brez zaleta, 4 100 m, 5. skok v viš. z zalet. (A.), 6. stafeta 4×100 yardov (A.).

V nedeljo dne 9. maja: 1. 60 m (A), 2. skok v dalj. z zalet. (A.), 3. 1000 m, 4. disk, 5. kopje (A), 6. stafeta 50×100×200. — SK Ilirija.

Ilirija I.: Ilirija rezerva. Jutri v četrtek ob 17.30 se vrši na prostoru Ilirije klubista tekma

Sport

Petnaestletnica S. K. Ilirije.

Uprava SK Ilirije je izvršila te dni glavna pripravljalna dela za proslavo klubove petnaestletnice, ki se bo vršila od 8. do 16. maja. Ministrstvo prometa je dovolilo že tudi polovico vožnje za vse zunanje udeležence jubilejne proslave. Ilirija si je zagotovila udeležbo raznih najodličnejših klubov države, nekaterih tekmovanj se bodo udeležili tudi inozemski klub. Tekmovanja so razvrščena sledede: nacionalni damski lahkoatletski meeting 8. in 9. maja, mednarodni moški lahkoatletski meeting 12. in 13. maja, hazenski turnir za klubov jubilejni pokal 12. in 13. maja (udeleženci so poleg Ilirije: ASK iz Zagreba, Mura iz Murske Sobote in ljubljanska Atena), nogometni juniorski turnir 8. in 9. maja, mednarodni moški lahkoatletski meeting 12. in 13. maja, hazenski turnir za klubov jubilejni pokal 12. in 13. maja (udeleženci: HASK, Ilirija in še dva nadaljnja člena kluba v državi; event mesto enega teh kak inozemski klub), nacionalni tehniski turnir med 13. in 13. majem.

Program izpoljuje slavnostni občni zbor dne 9. maja, isti dan večji mednarodna nogometna tekma ter 13. maja stafetni tek skozi mesto.

Glede nogometnega programa so se nepričakovano pojavile nekatere težkoje finančne narave. Belgr. SK reflekterja na odškodnino v znesku 25.000 Din, tudi udeležba Hajduka je postala negotov. Ilirija se pogaja še z Gradjanškim, graškim GAK in dunajskim profesional. Simeringer SK.

RAZPIS JUBILEJNEGA ŽENSKEGA LAHKOATLETSKEGA MEETINGA SK ILIRIJA V LJUBLJANI 8. IN 9. MAJA 1926 V LJUBLJANI.

SK Ilirija v Ljubljani priredi v dne 8. in 9. maja 1926 v proslavo 15 letnice svojega obstoja nacionalni lahkoatletski meeting za dame s sledečimi disciplinami: Tek 100 m — tek 1000 yardov — skok v dalj. z zalet. — skok v dalj. brez zalet. — krogla 3.628 kg z boljšo roko — krogla 3.628 kg z obema rokama — disk 1 kg z boljšo roko — disk 1 kg z obema rokama — stafeta 50×100×200.

Mee'ing se vrši na prostoru SK Ilirija istočasno z jubilejnim nacionalnim meetingom TKD Atena v soboto dne 8. maja ob 15. uri, v nedeljo 9. maja ob 14.30. Startati morejo vse verificirane atletinje članice klubov JLAS-a, ki ne stope pod zabrano ali kaznjo. — Tekmuje se po pravilih JLAS I. 1925 ter brez handicapov. Pri metih z obema rokama se vpoštevajo že preje izvedeni meti z boljšo roko. Prijavnina znaša za točko in osebo 5 Din, za stafeto 15 Din. Prijave, ki naj vsebujejo točne primike in krstna imena tekmovalk, točne oznake disciplin, v katerih nastopajo poedine atletinje in prijavljeno, ki poslati na naslov: Baltesar Ivan, kavarna Europa, Ljubljana. Poslednji rok za vlaganje prijav je 1. maja ob 12. uri. Naknadne prijave se sprejemajo še do 3. maja ob 18. uri proti dvojni prijavni. — Tekališče je i zugaskov, dolgo 396 m ter ima dva nedvignjena zavoj. — Nagrade: pri več kot štirih tekmovalkah za prva tri mesta kolajne s priznancami, pri manj kot štirih tekmovalkah za prva tri mesta kolajne s priznancami, pri stafetah za prva tri mesta kolajne s priznancami. Klubi, ki dosežejo po skupnem številu dosegovih točk, prvo, drugo ali tretje mesto, dobre častne darilne. — Atletinje, ki se prijavijo za 100 m, ne morejo startati na 1000 yardov. One, ki se prijavijo na 1000 yardov, morajo prinesi zdravniško dovoljenje. — Istočasno se vrši meeting TKD Atena ter se starta izmenično v disciplinah Ilirije in Atena in sicer:

V soboto d

Knjige in revije

Nas dom. St. 4 je izšel. Ta številka je posvečena predvsem našim fantom. Zato je napisal dr. Jeraj »Slovenski fantje«, Franc Prevalnik: »Fantom«, in tudi drugi sestavki so iste ideje vsebine: Grad in koča (Lojze Remec); Vse naše življenje — je učenje (prof. Fr. Fink); Koroška (Tone z Uršljе gore); Narodna noša v Metiški dolini (dr. Fr. Kotnik) s sliko; Tatje (povest, br. Krevh); Spomlad (slika); Beseda med moškimi; Ženski svet; S pisanih polj; Lepa knjiga; Urednikovo kramljanje. — Naš dom se naroča pri Pravni zvezri v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, L. nadst., in stane celoletno 20 Din.

Prerod, glasnik za preporod in pravno povzdrilo naroda. Po daljšem presledku je izšla druga številka tega Slovencem tako potrebenega lista in prinaša: Joško Lindič: Obup ali znaga! — Kovač Franc: Sreča. — Jur. Voršič Joža: Mi gremo naprej! — Jeromen Karol: Nrvni prerod in kulturna — T. T. Naše smenice. — Joško Lindič: Ne kaž misli o naši zadruži. — Javnosti, vsem šolam, humanim in kulturnim društviom, predvsem pa antialkoholnim organizacijam. Pod drobnogledom. — Naš pokret. — Dopisi. — Drobiz. — Listnica uredništva in upravnosti. — Uprava lista je v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Naročajte »Prerod! Več v podlistku! — da.

Zdravje, znanstveno - poučni list. 4. štev. prinaša slednje vsebino: Skrivnost materinega mleka. — Zdravnički in publikci. — Angleška bolezni ali rabihtida. — Mikrokosmos zobovja. — Proti muham. — Zakaj potrebujemo fronte proti tobaku? — Preprosta prama kopeli. — Kako si uredim svoje kopalische doma? — V naročju prirode. — Bivanje na prostem. — Drobiz. — Listnica uredništva. — Zdravje je eden naših najboljših listov. Naročaj se: Ljubljana, Zaloška cesta 2, st. 21, in stane letno 30 Din. — da.

Praktična navodila ter važni predpisi za delojemalce in delodajalce glede izvajanja zakona o zavarovanju delavcev s prilogami urad. tiskovine. Izdala in založila Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani. Spisal Josip Bole, uradnik O. U. Z. D. v Ljubljani. — Kakor že naslov brošure pove, je v njej praktično razloženo vse, kar mora vedeti član okrožnega urada (zavarovanec) in njegov delodajalec. Med drugim je v brošuri tabelarično navedeno, koliko znašajo posamezne podpore po zakonu o zavarovanju delavcev in kako mora član postopati ob obolenju ali negordi v porodu, da pride najhitrej do svojih pravic. V knjižici se nahaja tudi tabelaričen pregled prispevkov, na podlagi katerega lahko vsak delojemalec ugotovi, kolik mu sme delodajalec odtegniti na prispevkih za bolniško zavarovanje, borzo dela in delavsko zborico, ter koliko mora delodajalec sam plačati. Knjižica se naroča pri Strokovni komisiji za Slovenijo v Ljubljani, Šternburgova ulica 6/II., in stane 10 Din.

— 0 —

H. Rider Haggard, JUTRANJA ZVEZDA. Iz angleščine prevel P. M. Cernogoj. Ljudska knjižnica 21. zvezek. Ljubljana 1925. Založila

Jugoslovanska knjigarna. Cena broš. Din 30.— vezano Din 40.—

Rider Haggard je vsemu kulturnemu svetu prav dobro znano ime, ki ima v lepi umetnosti dober glas in častno mesto. Najbolj znano pisanje delo je »Dekle z biseri«. »Jutranja zvezda« je napeto pisan roman iz egiptovske zgodovine, ki ga bera bralec od prve do zadnje strani z enakim zanimanjem, ki nikjer ne popusti. Usoda glavnega junaka Ramesa, ki je tip vitežkega junaka-vojaka in prelepe Tue je opisana v markantnih potezah in realistično zgodovinsko-verno. Asti je žena velikega koncepta in ne male energije, opisana z vsemi simpatičnimi svojstvi. Na stare intrigate nas spominja zlobni in zahrbtni Abi, ki iz častilakomnosti in vladohlepnosti visoko zraste zato, da je njegov padec tem občutnejši. Snov celega romana je povzeta iz egipčanske zgodovine, doba je orisana natančno po zgodovinskih virih, kot je pisal svoje dni Ebers.

Ves roman pa je prepletjen s staro egipčansko mitologijo. Božanstveni K., dvojni, osebnost v osebi, igra veliko vlogo, ki zapletá

in razpleta dejanje. Tudi simpatična postava berača v puščavi žene dejanje od zapletka do razvozljanja energično in verjetno do konca. Posamezni prijavi kot »Božja sodba«, »Solenčna ladja«, »Čarobna podoba« so pisani z občudovanjem vredno fantazijo in vendar nazorno, prepričevalno do zadnje pike. Realistična, življensko resnična poglavja kot »Tua v Memfidi«, »Ramesov boj s princem iz Keša«, ali pa uvodni prizor »Abijeva zarota« so podana s toliko življensko silo, da prizori pozive pred tabo v živilih barvah. Zvezdoslovje igra nemalo vlogo in je verno posneta slika iz življena starih Egipčanov.

Prevod je lep, jezik gladek, snov in njena obdelava vseskozi zanimiva, zato bo našla »Jutranja zvezda« pot v vsako knjižnico, ker ni le vzgojna ljudska povest, ampak tudi literarno pomembno delo velikega angleškega pisatelja.

Podpirajte naše dlake.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 20. aprila 1926.

Višina barometra 308.8 m

Opoznavanje kraj	Baro- metri	Topote v C°	Rel. vlagi %	Vetar in bralna v m	Oblač- nost 0-10	Vrsta padavin ob opazovanju	V Ljub- ljani je mm des7n
Ljubljana (dvorec)	7	752.5	10.2	93	S 0.5	10	dež 17.4
	8	752.5	10.2	91	NE 0.5	9	škrop
	14	751.6	13.5	73	WNW 1.5	9	
	21	752.4	10.8	71	NNE 1.5	8	
Zagreb	7	752.3	16.0	70	S 3	10	dež 2.0
Belgrad	8	755.4	16.0	63	SE 3	7	0
Sarajevo	755.4	12.0	59	S 3	10	0	
Skoplje	761.0	13.0	58	SW 0.5	6	0	
Dubrovnik	7	757.1	15.0	92	SE 9	10	dež 0.1
Praga	7	753.8	6.0	—	NE 1.5	10	dež 10.0

Barometer je reduciran na morsko gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mehaj od 755 do 765 mm naznana v glavnem spremenljivo vreme.

Pregled vremena od 12. do 18. aprila 1926

(Podatki datirajo od 8. ure do 7. ure dneva dne.)

12. Val moči tlaka (Krakov 767) se širi z mirnim, vedrim in hladnim vremenom od Danske preko nas dalje v SE. — Ruski izki tlak odhaja v E, in atlantski se začita. — Iz Afrike dohaja nova depr. (Malta 754), katera edina izziva jače vetrove v Evropi (našem Primorju široko). — Dežja je bilo samo, od vsega

največ v S. Temperatura je padla — razun v S. W.

V. vis. tlak s svojim vremenom nepremenjen v včeraj označenih predelih (Besarabija 771). — Afriška depresija izliva v grško okrožje jake vetrove, nekoliko slabješi tudi v našem Primorju (našem Primorju široko). — Dežja je bilo samo, od vsega

nastopa košava. Dan je brez padavin. Topota v E pada dalje, v W raste.

14. Vis. tlak z vedrim, mirnim, hladnim vremenom je razprostirl nad celim kontinentom (Sofija 771). — Afriški niži tlak odhaja v E izvajajoč se jake vetrove v Grčiji in Sardiniji; naše struje (košava, bora) v jakosti pojema. Topota je v N nastala, na Jadranu še pada.

15. Vis. tlak se počasi prestavlja v E (Krim 772). — Grönlandska depr. je v nagnici dospelila do kopnega ter vzbujajo jake SW streje v La Manchu. — Afriško depr. občutijo samo v Grčiji v obliki živahnega severozahodnika. — V ostalem je še mimo, vedro in hladno. Topota raste stopnje, najlaže v okrožju Nizozemske.

16. Vis. tlak nekoliko ustavljen v SW in SE Evropi (Krim 770). — Baltiški nizki tlak brzi v smeri k Črnemu morju — in afriški je občuten S od Jonskega morja. — Močni so vetrovi v Grčiji, sr. Balkanu in na ēri La Manch-Cešča. — V. sr. Evropi je vedro, v W oblačno in dežem, v SHS samo oblačno. Sneži v Uralu, trenutno že tudi v Skandinaviji. Topota je vedoma porastla.

17. Vis. tlak je povsem razdrojen: jugovzhodnemu je središče nad Kaspijskim jezerom in jugovzhodni sega do Svice. — Tlak nad gor. Jadranom naglo slablji in stremi v zvezdo z baltiško depresijo prek Madžarske. — Zivahnno kretanje zraka v La Manchu, v Grčiji in sr. Balkanu traja nepretržno ter je raztegnilo še na tihensko okrožje. Siroko izločuje dolj. Primorje do izliva Drave. Mnogo je deževalo v Grčiji in S. Morju; sneg ne pada več. Ostopilo je v natevosti SHS do Krakova. — V. ostalem je postalo hladnejše, posebno v našem Primorju.

18. Vis. tlak je povsem razdrojen: jugovzhodnemu je središče nad Kaspijskim jezerom in jugovzhodni sega do Svice. — Tlak nad gor. Jadranom naglo slablji in stremi v zvezdo z baltiško depresijo prek Madžarske. — Zivahnno kretanje zraka v La Manchu, v Grčiji in sr. Balkanu traja nepretržno ter je raztegnilo še na tihensko okrožje. Siroko izločuje dolj. Primorje do izliva Drave. Mnogo je deževalo v Grčiji in S. Morju; sneg ne pada več. Ostopilo je v natevosti SHS do Krakova. — V. ostalem je postalo hladnejše, posebno v našem Primorju.

Pregled topote v gorenji dobi:

Spitsbergi	-19	-14	-8	-3	-2
Petrograd	-8	-9	-7	-3	-3
Moskva	-2	-3	2	1	—
Stockholm	-2	-3	4	8	8
Varsava	1	6	10	13	12
Budapest	6	5	4	7	8
München	2	2	1	3	7
Berlin	5	10	13	12	9
Seydisfjard	6	9	5	13	—
London	6	3	9	7	—
Paris	7	7	7	10	9
Lyon	10	6	8	9	7
Madrid	—	7	9	9	5
Ajaccio	12	12	13	13	11
Rim	12	12	13	13	10
Messina	15	—	14	17	16
Atene	15	14	15	15	18
Sofija	5	4	—	8	7
Odesa	5	2	4	10	7
Aleksandria	19	22	20	19	19

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši — Din 1. — Din. Oglas nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko

Cevljarski mojster
teli stalne službe. Naslov
v upravi pod štev. 2690.

KUHARICO

ki bi opravljala tudi vse druga hišna dela, itčem. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 2691.

UČENEC

poštene starje, s potrebo šolsko izobrazbo, ki ima veselje za trgovino z mešanim blagom, se takoj sprejme. Naslov v upravi pod št. 2681.

ZLATNIKE

plačam 10 kronske po 100 Din in 20 kronske po 200 Din. Množine boljšev — Naslov: Poštni predel 6, Prevalje. 2498

Laško slovstvo.

Najboljši izbrani spisi laških pripovednih pisateljev so na razpolago v veliki izbirski v Jugoslov. KNJIGARNI v Ljubljani

po izredno nizkih cenah, n. pr.:

Biblioteca universale Din 6.—